

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra psychologie

Bakalářská práce

Subkultura euroindiánů v České republice

Anna Hamplová

© 2020 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Anna Hamplová

Hospodářská politika a správa
Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Subkultura euroindiánů v České republice

Název anglicky

The subculture of Euroindians in the Czech Republic

Cíle práce

Cílem práce je zjistit, jakým způsobem a z jakého důvodu vznikla subkultura euroindiánů v České republice a jak v současnosti ovlivňuje život svých členů. Odpovědi se pokusíme nalézt v odborné literatuře a pomocí vlastního výzkumu.

Metodika

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V první části budou využity znalosti z odborné literatury. Druhá část, praktická, bude obsahovat výsledky vlastních výzkumů. Konkrétně se bude jednat o metodu kvalitativního výzkumu – polostrukturovaný rozhovor a metodu kvantitativního výzkumu – polostrukturovaný dotazník.

Doporučený rozsah práce

50 NS

Klíčová slova

Indian coral, Woodcraft, Liga lesní moudrosti, subkultura, euroindiáni

Doporučené zdroje informací

ECO, U. – SEIDL, I. *Jak napsat diplomovou práci*. V Olomouci: Votobia, 1997. ISBN 80-7198-173-7.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum : základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0219-6.

KOŽÍŠEK, František. *Seton v Praze*. 2., upr. vyd. Praha: Lesní liga moudrosti, 2006. ISBN 80-900223-6-7.

KUPKA, Martin. *Odkaz Černého vlka: sborník referátů ze semináře ke 150. výročí narození Ernesta Thompsona Setona* : Praha, 17. listopadu 2010. Praha: Avalon, 2010. ISBN 978-80-254-9048-8.

SETON, Ernest Thompson. *Cesta životem a přírodou*. Praha: Orbis, 1977. ISBN 11-088-77.

SETON, Ernest Thompson. *Dva divoši: o dobrodružstvích dvou chlapců, kteří žili jako Indiáni a o tom, co všechno se naučili*. 5. vyd. Praha: Albatros, 1983. ISBN 13-744-88 14/54.

SETON, Ernest Thompson. *Kniha lesní moudrosti*. Praha: Olympia, 1970. ISBN 27-058-70.

SMOLÍK, J. *Subkultury mládeže : uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7.

STUDENOVSKÝ, Tomáš. *Rebel s hlavou v oblacích: Miloš Seifert (1887-1941): život a dílo*. Praha: Liga lesní moudrosti, 2017. ISBN 978-80-904567-9-2.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. Tereza Hejzlarová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra psychologie

Elektronicky schváleno dne 11. 2. 2020

PhDr. Pavla Rymešová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 2. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 01. 03. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Subkultura euroindiánů v České republice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 16.3.2020.

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní PhDr. Tereze Hejzlarové, Ph.D. za aktivní pomoc a profesionální vedení při psaní této práce. Dále bych také ráda poděkovala všem respondentům za jejich čas, spolupráci a cenné odpovědi.

Subkultura euroindiánů v České republice

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zaměřuje na vymezení identity českých euroindiánů a zjištění, do jaké míry ovlivňuje tato subkultura život svých členů. Hlavním zdrojem informací byly rozhovory se samotnými euroindiány a pozorování, které bylo provedeno v rámci společného táboření a taneční slavnosti powwow. Obě akce byly organizované jedním z největších euroindiánských spolků u nás – Indian Corralem. V první části této práce se nachází literární rešerše, která zpracovává a analyzuje díla autorů zabývajících se tímto tématem. Poté je vysvětleno několik základních pojmů důležitých pro pochopení zkoumané problematiky. Spolu s nimi jsou popsány i hnutí, z kterých částečně subkultura euroindiánů u nás i ve světě vznikla. V praktické části je nejdříve popsána historie subkultury v Čechách, vznik prvních euroindiánských kmenů a jejich aktivity. Na tuto část navazuje snaha o vymezení identity českého euroindiána spolu s výzkumem ovlivnění jeho běžného života. Poslední část se věnuje otevřenosti/uzavřenosti této subkultury. Rozebírá možnosti vstupu do této subkultury a pohled členů na přijímání nových zájemců.

Klíčová slova: Indian coral, Woodcraft, Liga lesní moudrosti, subkultura, living history, experimentální archeologie, euroindiáni, táboření

The subculture of Euroindians in the Czech Republic

Abstract

This bachelor thesis focuses on defining the identity of Czech Euroindians and finding out how this subculture influences the lives of its members. The main sources of information were the interviews with the Euroindians themselves and participation in events such as camping and dance festival powwow. Both events were organized by one of the largest Euroindian organizations in the Czech Republic - Indian Corral. The first part of this thesis begins with literary research that processes and analysis the works and researches of other authors dealing with this topic. Thereafter, for better understanding of problems in practical part, some basic concepts are explained. Along with them there is description of the important movements, from which a subculture of Euroindians in our country and in the world arose. In the practical part is as first described the history of subculture in Bohemia, the origin of the first Euroindian tribes and their activities. This part is followed by an effort to define the identity of the Czech Euroindians along with research into how this subculture is influencing their daily life. The last part is devoted to the openness of this subculture. It discusses the possibilities of joining this subculture and the view of members on the admission of new candidates.

Keywords: Indian Corral, Woodcraft, subculture, euroindians, living history, experimental archeology, camping

Obsah

1 Úvod a cíl práce.....	10
2 Metodologie.....	12
2.1 Rozhovor	12
2.2 Pozorování	13
2.3 Dotazník.....	14
3 Teoretická východiska	15
3.1 Literární rešerše.....	15
3.2 Charakteristika základních pojmů.....	17
3.2.1 Subkultura.....	17
3.2.2 Living history.....	18
3.2.3 Historical reenactment.....	19
3.2.4 Experimentální archeologie	19
3.3 Woodcraft	19
3.3.1 Woodcrafterský zákon a 9 hlavních zásad	21
3.3.2 Systém orlích per	23
3.4 Woodcraft a skauting v Čechách	24
4 Praktická část.....	26
4.1 Subkultura euroindiánů v Čechách	26
4.1.1 Indian Corral	27
4.1.2 Poselství světa v kruhu	29
4.1.3 Powwow	30
4.1.4 Táboření.....	35
4.2 Vymezení identity českých euroindiánů	37
4.2.1 Spiritualita severoamerických indiánů	38
4.3 Život českého euroindiána	40
4.4 Otevřenost subkultury euroindiánů	43
5 Diskuse	44
6 Závěr	45
7 Seznam použitých zdrojů	46
8 Přílohy	50

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Čtyřnásobný oheň.....	21
Obrázek 2 Graf 1 – Považujete ekologii a kladný vztah k přírodě za faktory úzce spjaté s euroindiánstvím?	40
Obrázek 3 Graf 2 – Jak často se věnujete svému zájmu? Jak často přijdete do styku s indiánskou tematikou?	41
Obrázek 4 Graf 3 – Participace rodiny	42

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Seznam respondentů	13
---	----

1 Úvod a cíl práce

Tato práce je věnována subkultuře euroindiánů v České republice. Jde o méně známý fenomén, který ovšem na české půdě má jednu z největších základen v Evropě. Globalizace, život ovlivněný moderními technologiemi a silné znečištění životního prostředí jsou důvody, které lidi motivují se vracet k dřívějšímu životu spjatému s přírodou. Vztah člověka s přírodou je hlavním pilířem této subkultury, proto lze předpokládat, že s růstem problémů bude spjat i růst zájmu o tento styl života.

Evropané se vždy zajímali o vzdálené kultury, jednou z nich byla a stále je i kultura původních obyvatel Ameriky. Někteří se zajímají o duchovní kulturu, jiní pouze o táboření či aktuální situaci amerických indiánů. Pojmem „euroindián“ je v této práci označována osoba, která se ve svém volném čase věnuje poznávání a napodobování života a kultury severoamerických indiánů. Především pak prérijních kmenů v době před rokem 1890, kdy byla většina původních obyvatel nedobrovolně přesunuta do rezervací. (Opatrný, 2005)

Aktivity se nesou v duchu oživé historie neboli Living history, která usiluje o co největší přiblížení se životu v historické době. Pro označení této subkultury je také využíváno označení „indian hobby“ či „euroindian hobby“.

Od vzniku této subkultury v České republice uplynulo více než 40 let a značně se rozrostla i pozměnila. Lze nalézt mnoho obchodů zaměřených přímo na výrobu autentických indiánských předmětů, např. típí či oblečení ve stylu konkrétních indiánských kmenů. Vychází ne jeden časopis s touto tematikou a bylo založeno již několik euroindiánských kmenů a organizací. Tato subkultura je čím dál tím větší součástí života jejich členů, a proto cílem této práce není jen nahlédnout do historie a charakterizovat hlavní znaky euroindiánství, ale také odhalit, jak ovlivňuje život svých členů a jestli je obtížné se ně dostat.

V prvních kapitolách práce jsou nejdříve popsány pojmy, které jsou pro pochopení problematiky zásadní. Již samotný pojem subkultura je možno chápat několika způsoby a v minulosti mu věnovalo pozornost mnoho filosofů, sociologů i antropologů. Je třeba vymezit znaky členů subkultury obecně i konkrétně, z pohledu odborníků i členů samotných. O tom, co považují členové subkultury za základní znaky euroindiánství a zda se oni sami označují pojmem „euroindián“ pojednává druhá (praktická) část práce.

Další část je věnována historii, a to především nahlédnutí do života průkopníků v této oblasti. Velmi důležitou osobností byl Ernest Thompson Seton, zakladatel woodcraftu. Na české půdě to byl například středoškolský profesor, ochránce přírody a spisovatel Miloš

Seifert, který je považován za jednu z hlavních postav hnutí lesní moudrosti v Československu.

Pro tuto práci je klíčové zmapovat především dnešní situaci, vymezit identitu českých euroindiánů a s pomocí nasbíraných dat poté odpovědět na níže uvedené otázky.

- Jakým způsobem a z jakého důvodu se vyvinula subkultura euroindiánů v ČR?
- Čím se vyznačují členové této skupiny – kdy jsem euroindián?
- Jak ovlivňuje tato subkultura život jejich členů?
- Je obtížné se dostat mezi členy této subkultury?

2 Metodologie

V práci byly použity dva základní druhy metod výzkumu, kvantitativní a kvalitativní. Kvantitativní výzkum se zabývá ověřováním již existujících hypotéz, stabilizovanými jevy a jejich vzájemnými poměry. Pro testování a ověření hypotéz je nutné, aby všechny proměnné byly měřitelné. Kvantitativní výzkum je vždy přesně naplánován. Využívána je zde především dedukce. (Punch, 2008)

Hlavní výhodou kvantitativního výzkumu je možnost získat velké množství dat, která jsou snadno měřitelná. Důležitá je zde také vysoká reliabilita neboli dosažení za stejných podmínek stejných výsledků. Nevýhodou je naopak možnost zkoumání konkrétní problematiky pouze povrchově, ne do hloubky. (Punch, 2008)

Kvalitativní výzkum se na rozdíl od toho kvantitativního zabývá hledáním nových hypotéz a teorií. Snaží se nalézt a pochopit příčiny, proč zkoumané subjekty jednají určitým způsobem. Metodologii vytváří při samotném sběru dat, to znamená, že výsledný záznam dat není standardizovaný. Snaží se primárně zachytit co nejvíce informací z výzkumu. Při analýze dat je využívána indukce. (Hendl, 2012)

Mezi výhody kvalitativního výzkumu může být zařazena například vysoká validita. Validitu představuje skutečnost, kdy výsledky výzkumu odpovídají skutečnosti. Další zásadní výhodou je možnost zkoumat problémy do hloubky a zohlednění zvláštností, které by kvantitativní výzkum nemusel zaznamenat. Jako nevýhodu lze vnímat složitější zpracování nasbíraných dat a nízkou reliabilitu. Za stejných podmínek je možné opakováním dosáhnout rozdílných výsledků. (Hendl, 2012)

Jak již bylo zmíněno, k získání dat byly v práci využity metody kvalitativní i kvantitativní. Konkrétně metoda kvantitativního výzkumu – dotazník a metoda kvalitativního výzkumu – rozhovor. Dále bylo uplatněné také pozorování. Tyto metody jsou popsány v následujících odstavcích obecně a poté i jejich konkrétní techniky využité v této práci.

2.1 Rozhovor

Metoda rozhovoru lze uplatnit ve třech podobách, a to standardizované, nestandardizované a polostandardizované. Standardizovaný rozhovor probíhá za předem připravených a seřazených otázek, jejichž důležitost a pořadí určuje výzkumník. Jsou zde často určeny i varianty odpovědí. Nestandardizovaný rozhovor nemá přesně stanovené

otázky, ani možné odpovědi a důležitost otázek stanovuje respondent. Výhodou je možnost rozvíjet otázky více do hloubky nebo naopak vynechat otázky, které jsou respondentovi nepříjemné. Posledním typem je polostandardizovaný rozhovor, který stojí na pomezí obou typů již zmíněných. Objevují se zde předem připravené otázky, ale je dán prostor i respondentovi k nasměrování rozhovoru. Velkou výhodou je možnost objevit dosud neznámé proměnné v dané problematice. (Hendl, 2012)

Pro tuto práci byl zvolen polostandardizovaný a nestandardizovaný rozhovor. Rozhovory byly zaměřeny především na určení identity českého euroindiána a na to, jak zařazení do této subkultury může členům ovlivnit život ve společnosti.

Celkem proběhlo 5 rozhovorů, z toho 3 nestandardizované a 2 polostandardizované. První tři proběhli v rámci taneční slavnosti powwow, 23. března 2019, pořádané spolkem Indian Corral. Druhé dva rozhovory proběhli poté v průběhu ledna roku 2020 v Praze. Respondenti byli ve věku 35-47 let a všichni preferovali zůstat v anonymitě. Indiánskou kulturou se respondenti zabývají již přes deset let a k euroindiánství se hrdě hlásí.

Tabulka 1 – Seznam respondentů

Respondent č.	Pohlaví	Věk	Typ rozhovoru
1	Žena	47	Polostandardizovaný
2	Muž	46	Polostandardizovaný
3	Muž	44	Nestandardizovaný
4	Muž	35	Nestandardizovaný
5	Žena	42	Nestandardizovaný

2.2 Pozorování

Poslední metodou použitou ke sběru dat v rámci této práce bylo pozorování. V kvantitativním výzkumu je možné se setkat s mnoha podobami. Podle míry participace výzkumníka na zúčastněné a nezúčastněné. Podle míry utajení výzkumu na skryté a zjevné. Při metodě pozorování badatel sleduje zkoumané prostředí a na základě vypořizovaných poznatků se snaží odhalit skutečnosti a vztahy mezi nimi. Metodu pozorování lze rozdělit na čtyři hlavní fáze – přípravná fáze, vlastní sběr dat, analýza dat a psaní zprávy. (Majerová, Majer, 2005)

Pro tuto práci byla zvolena technika zjevného pozorování. Použita byla při pozorování a účasti na dvou stěžejních událostech – taneční slavnosti powwow a táboření. Obě události budou popsány níže v praktické části práce. Výzkum proběhl na 24. českém powwow, které se koná již pravidelně ve sportovní hale v Kladně a táboření (spolku Indian Corral) na podzim roku 2019. Během pozorování byl kladen důraz na nalezení společných znaků zúčastněných a participaci rodiny. Dále byla pozorována otevřenost/uzavřenost skupiny.

Vzhledem k dlouholetým osobním zkušenostem (účast na powwow i táboření v předešlých letech) a častým kontaktem s členy této subkultury bylo možné nasbíraná data srovnat v horizontu několika let a problematiku pochopit do hloubky.

2.3 Dotazník

Další metodou použitou v této práci je dotazník. Ten se může opět vyskytovat ve formě standardizované, nestandardizované a polostandardizované. Při rozlišování hraje největší roli otevřenost odpovědí. Nestandardizovaný dotazník se díky míře volnosti při odpovědi řadí často mezi metody kvalitativního výzkumu. Na rozdíl od ankety je dotazník vždy předáván konkrétním osobám. (Hendl, 2012)

Metoda polostandardizovaného dotazníku byla zvolena z několika důvodů, především kvůli většímu možnému rozsahu sbírání dat, ale také proto, že na některé citlivější otázky by respondenti nemuseli při osobním rozhovoru chtít odpovědět. Skrze dotazníky se podařilo získat mnohem více respondentů. Tato metoda je velmi efektivní, jelikož užívá kombinaci standardizovaného dotazníku (pevně dané otázky a výběr z několika daných odpovědí) a otevřených odpovědí. Zaručuje tedy přesná fakta, ale také nechává prostor respondentům pro doplnění jejich poznatků a osobních postojů. Avšak počet možných odpovědí k výběru i prostor pro vlastní odpovědi je omezený, a proto je nutné doplnit tuto metodu již zmíněným rozhovorem s respondenty.

Dotazník byl sestaven pomocí webových stránek survio.com. Zaměřil se na tři hlavní body výzkumu – vymezení identity euroindiánů, míru ovlivnění života zařazením do této subkultury a otevřenost/uzavřenost této subkultury. Zveřejněný byl na facebookových skupinách euroindiánů a rozposlán mezi známé a rodinné příslušníky zabývající se kulturou severoamerických indiánů. Respondenti odpovídali anonymně.

Celkový počet respondentů byl 21, z toho 100 % samo sebe označilo pojmem euroindián/ka.

3 Teoretická východiska

3.1 Literární rešerše

Pro psaní teoretické části bylo čerpáno z několika publikací zaměřených jak na výzkum v sociálních vědách obecně, tak i konkrétně na metodologii a kvalitativní výzkum. Jako základ sloužily dvě knihy Jana Hendla – Úvod do kvalitativního výzkumu a Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. Na začátku druhé knihy se autor věnuje velmi důležitým rozdílům mezi každodenními znalostmi a vědeckým poznáním. V čem se odlišují pracovní postupy výzkumníka od přístupů, jež uplatňujeme ve všedním životě? Především v tom, že pozorování výzkumníka se děje systematicky, na základě určitých pravidel, a výsledné poznatky je možné podrobit kritice. Badatel si je vědom, že získané výsledky závisí na perspektivě, kterou zvolil při zkoumání a již předkládá k posouzení komunitě ostatních vědců. (Hendl, 2012)

Pro pochopení subkultur jako takových je potřeba znát jejich definici, kterou skvěle vystihuje Josef Smolík ve své práci Subkultury mládeže: uvedení do problematiky. Jelikož subkultura je pouze malá skupina osob ve společnosti, v určité kultuře, autor se rozhodl nejprve čtenáře seznámit s tím, co znamená samotná kultura. Kultura je podle něj tvořena několika specifickými segmenty. Patří k nim jazyk, filozofie, náboženství, morálka, potřeby, právo, technika a technologie, umění, věda, znalosti, zvyky a ve stále větší míře i sport, móda a spotřební vzorce chování. (Smolík, 2010)

Termín subkultura pak postihuje určité zvláštnosti v souboru kulturních prvků typických pro menší, vyhraněné skupiny v rámci jednoho národa, jednoho státního útvaru, případně širšího společenství. Předpona „sub“ naznačuje svébytnost a odlišnost od dominantní nebo mainstreamové společnosti. Subkultury tedy tvoří skupiny lidí, kteří sdílejí zvláštní hodnoty a normy. (Barker, 2006)

Konkrétním vymezením subkultury euroindiánů a nalezením identity se však zabývalo pouze malé množství vědců a výzkumníků. Jedním z nich byl například Václav Pelc (2009). Podle něj lze pojmem euroindián obecně označit skupinu lidí, kteří se ve volném čase věnují studiu a imitaci života severoamerických indiánů. Skupina Indian Corral využívá tento pojem k označení svých členů a členů dalších spřízněných hnutí. Toto označení podle autora však ne všichni považují za korektní a často se stává objektem výsměchu.

Dalším, kdo definoval identitu euroindiánů byla Jana Telenská (2012) ve své diplomové práci Euroindiáni: Modely způsobu života, kde je charakterizovala jako skupinu

lidí se společnými zájmy, specifickými normami, hodnotami, vzorci chování a určitým životním stylem, které je vymezují vůči dominantní kultuře, přestože se podílí na fungování této širší společnosti. Dle definice subkultury lze tedy euroindiány a jejich jednotlivé kmeny a spolky chápat jako specifickou subkulturu.

Potřebným prvkem k porozumění problematice do hloubky je znalost historie dané subkultury. Velkou inspirací pro psaní části “Vznik subkultury euroindiánů” i později části praktické byl Ernest Thompson Seton, jeho knihy a knihy napsané o jeho životě. Seton byl americký spisovatel, malíř, vědec a mimo jiné i zakladatel woodcraftu, hnutí, které vytvořilo základ euroindiánství. V této práci je mu věnována samostatná kapitola. V jedné z jeho nejznámějších děl s názvem *Knihy lesní moudrosti* uvádí přesné popisy života indiánů, co jak vyrobit, jaké písně zpívat. Tuto knihu lze nalézt doma v knihovnách téměř všech členů subkultury euroindiánů, ale Setonovy publikace si našly své čtenáře i v širší veřejnosti. Další jeho celosvětově známé dílo je kniha *Dva divoši*. Tato kniha popisuje život dvou chlapců, kteří žili jako indiáni. Yan a Sam, dva divoši, se vydávají na cestu poznání indiánské kultury. Seton zde pomocí jejich příběhů poukazuje na přátelství a vztah k přírodě a zvířatům, na kterém je podle něj z velké míry postaven celý woodcraft a je to jeden z pilířů dnešní subkultury euroindiánů. (Seton, 1983)

Setonova návštěva v Praze roku 1936 je považována za nejdůležitější událost českého woodcraftu a skautingu 20. století. (Kupka, 2010) O této návštěvě psal František Kožíšek (2006) v trefně pojmenované publikaci – *Seton v Praze*.

Dalším z důležitých děl, které napomáhá nahlédnout do historie euroindiánství, a to především v Čechách je kniha *Rebel s hlavou v oblacích*. Tato kniha je jedním z klíčových děl Tomáše Studenovského, neboli Tuwanakhy. Velmi podrobně popisuje úplné počátky junáctví a woodcraftu v našich zemích a zejména osobnost otce zakladatele a prvního náčelníka Zálesácké ligy Československé – *The Woodcraft of Czechoslovakia*, Miloše Seiferta. Byl to mimo jiné i středoškolský profesor, ochránce přírody, spisovatel a publicista. V mnoha ohledech předběhl svou dobu, pro své současníky byl utopistou, rebelantem, který je stále v opozici. Těžko hledal přátele i následovníky, ale přesto v jeho stopách kráčely a kráčí tisíce lidí všech generací. (Studenovský, 2017)

Miloš Seifert byl také překladatel knih Ernesta Thompsona Setona, který zavedl používání českého ekvivalentu k slovu woodcraft – lesní moudrost (dříve moudrost lesa). (Konečná, 2009) Další návrh překladu, lesní bratrstvo, přišel od Libora Pechy, který na slovo pohlíží spíše ve smyslu společenství. Svůj překlad zdůvodňuje odvozením od významu (dle

jeho názoru Setonem zamýšleným) the Craft – zednářské bratrstvo. (Pecha, 1999) Seton samotný poukazuje na nejednoznačnost vymezení pojmu woodcraft. Objasnění však přichází v Knize lesní moudrosti, kde úvodem kapitoly Idea woodcraftu – lesní moudrosti píše: „Je to program výchovy člověka s modrou oblohou v pozadí.“ (Seton, 1970) Známy je také jeho citát „Woodcraft is Lifecraft“.

Woodcraft je pro své specifické rysy životního stylu a kultury často zařazován pod sociologický pojem subkultura, tedy kultura dílčí skupiny, která se více či méně odlišuje od převládající kultury většinové a „oficiální“ kultury. (Jandourek, 2012) Toto označení se používá zejména pro některé skupiny, které se odtrhly od hlavního proudu woodcrafterského hnutí. Jednou z těchto skupin jsou právě euroindiáni.

3.2 Charakteristika základních pojmů

3.2.1 Subkultura

Předpona “sub” nabádá k vysvětlení pojmu nadřazeného, a to je kultura sama. Tento pojem, dříve používaný ve smyslu pěstování či obdělávání, použil jako první římský filosof Marcus Tullius Cicero. Filosofii označil jako kulturu ducha. Později, v 17. století, dostal tento pojem nový rozměr. Samuel von Pufendorf ho charakterizoval jako všechny výtvořiny člověka a postavil je do protikladu k přírodě. Tato definice se v určitém smyslu přepisuje i do dnešního chápání kultury. O století později přišel poslední ucelený koncept pojetí kultury. O ten se zasloužil známý německý filosof Johann Gottfried von Herder. Kulturu viděl jako specifický nástroj, prostřednictvím kterého se lidé adaptují na přírodní prostředí. Podle něj je kultura vlastní každému národu a je nadřazená pojmu civilizace. Nyní se charakteristiky i samotné vnímání kultury velmi liší. (Malina, 2009)

Ruth Benedict, americká kulturní antropoložka, tvrdila, že každá kultura je ucelenou sumou specifických vzorců jednání. Má své morální prvky, kterým můžeme porozumět pouze pokud budeme na kulturu nahlížet jako ne celek. (Kokaisl, 2007) Co když ale tyto vzorce jednání jsou specifické a liší se výrazně od vzorců většinové kultury? V takovém případě sociologie používá termín subkultura, který postihuje určité zvláštnosti souboru kulturních prvků typických pro menší, vyhraněné skupiny v rámci jednoho národa, jednoho státního útvaru, případně širšího společenství.

Velmi důležité je tedy viditelné vymezení subkultury od dominantní či mainstreamové kultury. Vzhledem k míře odlišení může docházet i k vzniku kontrakultur – subkultur zcela v opozici proti celé kultuře. Kontrakulturou mohou být například různá hnutí

mládeže, náboženská nebo ekologická hnutí. Při větších odlišnostech subkultury může vznikat napětí a konflikty se zákony společnosti, které mohou vyústit do značně dramatických situací. (Jandourek, 2001) Proto je důležité a v dnešní době i velmi populární subkultury zkoumat v rámci sociálních věd.

Podle některých autorů splňuje subkultura euroindiánů částečně i projevy kontrakultury. Jako důvod je uváděna kritika euroamerické civilizace založené na individualismu a technickém pokroku. Euroindiáni se snaží nalézt alternativní životní styl, navrátit se k životu spjatým s přírodou a prohloubit vnímavost a ohleduplnost nejen k přírodě, ale i k ostatním lidem. Snaží se nahradit konzumní styl společnosti a dávají důraz na jednoduchost a skromnost. (Telenská, 2012)

Uvést přesnou definici subkultury je však podle Smolíka (2010) vzhledem k množství jednotlivých definic a přístupů ke studiu subkultur nemožné. Faktorů ovlivňujících velikost a charakter subkultury je nespočet. Patří mezi ně například věk, vzdělání, povolání, náboženství, zájmy, sociální status, etnikum a podobně. Uvádí se dva základní typy definic subkultury. Definice funkcionální, která charakterizuje subkulturu podle funkcí, které plní a definice substanční pokoušející se vystihnout podstatu subkultury.

3.2.2 Living history

Stejně jako pojem samotný, má tato konkrétní subkultura jen rámcové vymezení. Euroindiáni jsou rodilí Evropani, kteří se ve svém volném čase věnují poznávání a napodobování života indiánů. Především préríjních kmenů v době před rokem 1890, kdy byla většina původních obyvatel nedobrovolně přesunuta do rezervací. (Opatrný, 2005) Důraz na správnou „stylovost“ a používání co nejuvěrnějších dobových materiálů lze zaznamenat především u členů spolku Indian Corral, kteří se tuto autentičnost berou jako hlavní rozdíl mezi svým tábořením a tábořením jiných zájmových organizací, které se o severoamerické indiány také nějakým způsobem zajímají, ale jejich detailní studium není jejich hlavní náplní či cílem. Aktivita se nesou v duchu oživé historie neboli Living history, která usiluje o co největší přiblížení se životu v historické době. (Košťák, 2018) Jde o historickou přesnost, věrnost představovaných postupů a užívaných nástrojů a ošacení ne o efekt jako například u historického šermu. Jde o každodennost v různých historických obdobích. Rozkvět oživé historie mohl v Čechách přijít až po pádu komunistického režimu v roce 1989, po kterém nastal příval informací ze zahraničí a velmi se změnila i dostupnost různých materiálů. (Telenská, 2012)

3.2.3 Historical reenactment

Další obecný pojem pro všechny, kteří ožívují historické události a kulturní prvky. Částečně se kryje s pojmem living history. Zde jde však především o aktivity – táboření, powwow, a další aktivity s nimi spojené. Kromě indiánské kultury je v oblibě i napodobování bitev s přesnými replikami i programem, rytířské turnaje apod.

3.2.4 Experimentální archeologie

Dalším pojmem spojeným s euroindiánstvím je experimentální archeologie. Je jedním z podoborů archeologie, který se zabývá zjišťováním výrobních procesů a průběhu života v průběhu dějin pomocí experimentů. Taktéž se tomuto podoboru říká experimentální rekonstrukce, jelikož hlavní náplní je výroba a rekonstrukce nástrojů a dalších výrobků, které jsou objeveny archeology. Vypovídá o schopnostech a možnostech lidí ve starověku a středověku. Pomocí zmíněných experimentů potvrzuje či vyvrací hypotézy v podmínkách co nejbližších původní realitě. Většina experimentů se zabývá artefakty, technologiemi, nebo přírodními či kulturními procesy. Na počátku se nejčastěji vytvářeli repliky kamenných nástrojů, aby se dokázalo že kamenný artefakt byl skutečně dílem člověka a ne přírody. Později přišla keramika i kovy. (Archeologie na dosah, 2012)

Tento obor je se subkulturou euroindiánů velmi úzce spjat. Pokus o přiblížení či napodobení života obdivované kultury je hlavní motor většiny členů. Jako příručka, návod k experimentům může posloužit například již zmíněná Kniha lesní moudrosti.

Typickými aktivitami této subkultury je táboření v přírodě, pořádání powwow (bude dále vysvětleno), stavba týpí, výroba a používání indiánských předmětů (oděv, šperky, nádoby, zbraně). Již malé děti se učí původní techniky přežití v divočině jako je rozdělání ohně třením dřeva, stavba přístřeší i střelbu z luku. Ve volných chvílích hrají lakros, hrají na různé hudební nástroje, studují šamanskou spiritualitu či indiánskou znakovou řeč.

3.3 Woodcraft

Woodcraft je slovo pocházející z americké angličtiny a pro jeho překlad do českého jazyka se nejčastěji používá výraz “zálesácká dovednost”. V angličtině představuje činnosti s opracováním dřeva. V českém jazyce je výraz vnímán jednoznačně jako výchovné hnutí velmi blízké skautingu či trampingu. Z těchto tří hnutí se v průběhu druhé poloviny 20. století odštěpovali skupiny osob, které zakládaly první euroindiánské kmeny.

Vznik myšlenky hnutí woodcraftu, její vývoj a vznik organizací ji nesoucí je spjat velmi úzce s životem a vývojem osobnosti Ernesta Thompsona Setona, který mimo jiné ovlivnil i vývoj skautingu, především v USA. Woodcraft se od skautingu, založeného britským generálem Robertem Baden-Powellem, liší především tím, že klade důraz na souznění s přírodou a na tradici přírodních národů, konkrétně indiánů. Chybí také formální prvky skautingu, jako je např. skautský kroj. Když Seton na začátku roku 1900 začal s realizací své vize o výchově woodcraftem a zakoupil pozemek poblíž New Yorku pro výstavbu indiánské vesnice, neshledal se zrovna s přívětivým přijetím. Tamní chlapci mu rozbíjeli plot, malovali na vrata. Po dvou letech se rozhodl zakročit, pozvat chlapce (starší dvanácti let) na velikonoční prázdniny do své indiánské vesnice a ujednat příměří. Vyprávěl jim o indiánech a o jejich životu v přírodě, a když uviděl, že chlapci o toto téma jeví zájem nabídl jim založení vlastní organizace ve formě indiánského kmene. Druhý den již probíhali volby náčelníka. Seton přijal jméno Černý vlk, a tak vznikl kmen Sinawů. Ve Spojených Státech Amerických založil organizaci Woodcraft Indians a rok 1902 se stal mezníkem začátku woodcrafterského hnutí. Tato organizace byla postavena na ideálu života v přírodě po vzoru severoamerických indiánů (Anderson, 2012)

Seton byl v této době již úspěšný spisovatel a využíval svého vlivu pro šíření motivačních článků založených na tomto příběhu. Tyto články motivovali ke spontánnímu vzniku dalších woodcrafterských kmenů, které sice Setona vnímali jako svého náčelníka, ale ve skutečnosti byli plně autonomní. Ze série těchto článků sestavil a vydal knihu, příručku nazvanou Svitek březové kůry a později vydal i Knihu lesní moudrosti, kde uvádí základy hnutí woodcraftu. V roce 1910, po návštěvě již zmíněného zakladatele skautingu, generála Roberta Baden-Powella, část woodcrafterských kmenů transformovala na první skautské družiny a Seton sám byl dokonce zvolen prvním náčelníkem BSA (Boys Scouts of America). Ve skautingu viděl základnu, ze které lze přefiltrovat skautskou elitu – budoucí woodcraftery, ale se systémem skautingu se nikdy úplně neztotožnil. V roce 1915 se rozhodl BSA opustit a plně se opět věnovat woodcraftu, organizaci s novým názvem The Woodcraft League of America. (ET Seton Institute, 2019)

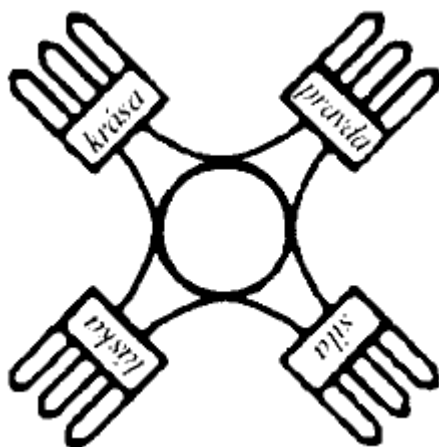
V roce 1946, po Setonově smrti, došlo k rychlému úpadku a původní hnutí se buď zcela transformovalo do jiné podoby (Woodcraft Rangers v USA, Woodcraft Folk a OWC v Anglii), nebo zaniklo. Jen v jediné zemi zůstalo věrné původní předloze – v Československu. (Kupka, 2010)

3.3.1 Woodcrafterský zákon a 9 hlavních zásad

Jak již bylo zmíněno, Seton zvolil jako inspiraci pro woodcraftery „ideálního indiána“. Ten byl reálnou osobou pocházející z prostředí Severní Ameriky. Byl fyzicky zdatný, byly mu připisovány vysoké morální standardy a zároveň žil v jednotě s přírodou. (Seton, 1970) V souvislosti s těmito hodnotami byl vytvořen tzv. Čtyřnásobný zákon a sepsáno 9 hlavních zásad woodcraftu.

Čtyřnásobný zákon představuje určitý mravní kodex, podle kterého by se měli členové woodcrafterského hnutí chovat. Myšlenky zde uvedené se neliší od pravidel slušného chování běžné civilizované společnosti. Vizualně se zákon prezentuje jako čtyři světla vycházející z centrálního Velkého ducha (taktéž se lze setkat s označením Velký zákon a čtyřnásobný oheň). Z každého světla vycházejí tři paprsky. Světla jsou čtyři proto, že indiáni toto číslo považovali za magické. Čtyři světové strany, čtyři roční období, životní etapy atd. (Lynch, 2004)

Obrázek 1 – Čtyřnásobný oheň

Zdroj: Liga lesní moudrosti, 2007

Ke čtyřem světlům vedou čtyři cesty. Cestou těla dojdeme ke světlu krásy, cestou mysli ke světlu pravdy, cestou ducha ke světlu síly a cestou služby ke světlu lásky.

Toto je světlo **krásy**:

1. Buď čistý, ty sám i místo, kde žiješ.
2. Rozuměj svému tělu a měj k němu úctu. Je chrámem ducha.

3. Buď přítelem všech neškodných tvorů. Chraň stromy a květiny, obzvláště dávej pozor na oheň v lese i ve městě.

Toto je světlo **pravdy**:

4. Čestné slovo je svaté.
5. Hraj poctivě. Falešná hra je totéž co zrada.
6. Buď pokorný. Uctívej Velkého Ducha a respektuj víru jiných.

Toto je světlo **síly**:

7. Buď odvážný. Odvaha patří k nejvznešenějším vlastnostem.
8. Mlč, dokud hovoří starší, a prokazuj jim úctu i jinak.
9. Buď poslušný. Poslušnost je základní povinnost na cestě lesní moudrosti.

Toto je světlo **lásky**:

10. Buď laskavý. Vykonej aspoň jeden dobrý skutek denně.
11. Ochotně pomáhej druhým. Konej své povinnosti.
12. Buď veselý. Raduj se z toho, že žiješ.

(Porsch a kol., 2011)

S respektem k potřebám soudobé společnosti vytvořil Seton (1970) devět hlavních zásad woodcraftu:

1. Hnutí lesní moudrosti
2. Táborový život
3. Samospráva za vedení dospělých
4. Kouzlo táborového ohně
5. Výchovné prostředky v duchu lesní moudrosti
6. Pocty podle stanovených měřítek
7. Osobní vyznamenání za osobní výkony
8. Ideální hrdina
9. Malebnost ve všem

(Seton, 1970)

Hnutí lesní moudrosti (woodcraft) slouží k ozdravení a rekreaci člověka. Mělo by nabízet smysluplné využití času a dostatek prostoru pro celoživotní sebezvoje. Táboření je pak vyvrcholení všech znalostí a schopností. V jednoduchosti přírodního života se mohou projevit i přirozené instinkty. (Porsch a kol., 2011)

Třetí zásada, zásada samosprávy za vedení dospělých, vnímá samosprávu jako důležitý výchovný nástroj woodcraftu. Seton ve své Knize lesní moudrosti píše o přirozené autoritě náčelníka, kterého si chlapci volili ze svého kruhu. Každý člen mohl vyjádřit svůj názor a s přibývajícím věkem se i čím dál tím více podílet na vedení kmene.

Zásada kouzla táborového ohně zdůrazňuje důležitost ohně jako symbolu života, a tedy nedílnou součást táboření. S ohněm je spojen čas, který skupina tráví společně jako kmen. Vyvolává potřebu přemýšlet a pocit tepla mění dočasné táborové obydlí na domov. (Porsch a kol., 2011)

Za výchovný prostředek v duchu lesní moudrosti je považován systém plnění tzv. orlích per, popsany níže v této práci. Na rozdíl od zkoušek obecně plněných v mnoha jiných organizacích dává tento systém možnost stanovení individuálního cíle. (Porsch a kol., 2011) Šestá zásada na tento prostředek přímo navazuje. Každý, kdo splní dané podmínky je oceněn, poctěn, udělením orlího pera. Díky tomuto systému je člověk sám sobě jediným soupeřem.

Zásada osobního vyznamenání za osobní výkony, zásada sedmá, zdůrazňuje potřebu jedince získat uznání a odměnu. Symbolická orlí pera a jejich shromažďování pokrývá tuto potřebu. Neslouží jen jako odměna za splnění úkolu, ale spíše jako důkaz uznání ostatních. Uznání úctyhodného činu a překonání sám sebe. (Porsch a kol., 2011)

Osmá zásada zdůrazňuje inspiraci kmeny prérijních indiánů. Osobnost ideálního indiána funguje jako vzor pro život v přírodě, pro svou jednoduchost a vyváženost tělesné zdatnosti a vyšších motivů jednání. Navazuje také na poslední zásadu, zásadu malebnosti, která je považována za zásadu velmi důležitou. Malebnost působí na podvědomé složky naší osobnosti a rozvíjí citové vnímání světa. Proto členové woodcrafterských hnutí používají všemožně kouzla titulů, pestrobarevných šerp, krásných obřadů, kmenových zvyků, písní a tanců.

3.3.2 Systém orlích per

Výchova v duchu woodcraftu, lesní moudrosti, se řadí mezi volnočasové pedagogické aktivity. Aby tato výchova byla efektivní, je třeba stanovit cíle udávající směr

činnosti a nástroje, pomocí kterých cílů bude dosaženo. Jedním z mnoha výchovných nástrojů je právě systém orlích per.

Tento systém představuje výchovný nástroj zdůrazňující všestranný rozvoj jedince. Orlí pera zavedl Seton jako nesoutěživé zkoušky, kdy jediným protivníkem člověka je on sám. Může tedy dojít k eliminaci tvorby vysoce konkurenčního prostředí, které je typické pro dnešní dobu. Seznam orlích per neboli konkrétních činů pro jejich získání, vycházel pod názvem Svitek březové kůry v různých úpravách a vydání.

Svitek březové kůry nabízí okolo sedmi set činů. Nabízí tak výběr z velkého množství činů, kde si každý může individuálně vybrat dle svých zájmů a směřování. Činy jsou rozdělovány do čtyř skupin podle zaměření, podle již zmíněných čtyř světél. Z hlediska věku jsou orlí pera rozdělena do tří kategorií – do 9 let, od 9 let do 15 let a poslední kategorie je pro děti nad 15 let. (Svitek březové kůry, 2013)

3.4 Woodcraft a skauting v Čechách

Do českých zemí se vlivy woodcrafterského hnutí dostávali společně se skautingem roku 1911. V této době se v Evropě i USA formují myšlenky na výchovu mládeže k sebekázni, samostatnosti a odvaze s využitím romantismu a lásky k přírodě a dobrodružství. Tyto hodnoty lze nalézt v již mnohokrát zmiňovaných publikacích E. T. Setona v USA a použity jsou i při založení organizace Boy Scouts Association of Great Britain. Ačkoliv zakladatel této organizace, generál R. Baden-Powell využíval stejných prvků způsobu výchovy, snažil se ze svých skautů vychovat nejen dobré občany, ale i připravit zdatné vojáky a budoucí důstojníky Britského impéria. Spolky s podobným zaměřením existovaly i na území českých zemí, které byly v této době stále součástí Rakousko-Uherska. Woodcraft a skauting tehdy přicházeli společně a vžilo se pro ně i společné označení „Junák“. Prvky skautingu a prvky branné výchovy se objevovaly i v tělovýchovných organizacích (např. Sokol). Později, podobně jako ve zbytku Evropy a světa, začalo docházet k rozporům v pojetí výchovy dětí a mládeže a došlo k oddělení těchto dvou proudů. Za zakladatele českého skautingu je pak považován A. B. Svojsík. (Liga lesní moudrosti, 2016)

Za průkopníka českého woodcraftu je označován Miloš Seifert, profesor přírodopisu, zeměpisu a fyziky na reálném gymnáziu v Berouně. Na podzim roku 1911 založil spolu s kolegou Ferdinandem Pakostou junácký oddíl a přírodovědný kroužek – Kroužek přátel přírody. Organizovali putování Šumavou se spaním ve stanech i přírodovědné výzkumy. V květnu roku 1913, Miloš Seifert za pomoci Miloše Maixnera přetvořil na základě myšlenek

Setona svůj junácký oddíl na první woodcrafterský kmen u nás. Pojmenoval ho Děti Živěny, pravděpodobně podle slovanské bohyně. Později téhož roku proběhlo také první táboření, na kterém bylo poprvé Seifertem vztyčeno týpí ušité podle Setonova vzoru z knihy Dva divoši. Podle Svítku březové kůry vyráběli luky, šípy a další indiánské výrobky. Dva roky na to byla založena Junácká obec Psohlavců v čele s náčelníkem Janem Hořejším. Děti Živěny spolu se Seifertem byly páteří této organizace. Po utvoření republiky byla organizace přejmenována na Děti Svobody, československé junáky (skauty), ale od ledna 1920 se opět vrací k původnímu názvu Obec psohlavců. (The woodcraft, 2017)

Již ke konci roku 1921 se náčelnictvo Obce psohlavců rozhodlo k definitivnímu převzetí myšlenek, zkoušek, obřadů a celkovému fungování podle Setonovi organizace Woodcraft League of America (WLA). Seifert vydává nové stanovy s názvem Jednací řád Obce Psohlavců. Po mnoha rozepřích se nakonec několik kmenů oddělilo a byla založena Zálesácká liga československá (později Liga lesní moudrosti), první woodcrafterská organizace v Evropě, kterou Seton prohlásil za právoplatnou sesterskou organizaci WLA. Bohužel ani tato nově vytvořená organizace se neobešla bez sporů a v průběhu její působnosti došlo několikrát ke změně názvu, rozdělení i opětovnému sloučení. Její tvůrčí období bylo zastaveno až po únoru roku 1948, po vítězství komunistické strany v Československu. Postupně byly likvidovány všechny „nevhodné“ organizace, které nebyly loajální k politice této strany. V roce 1951 byla LLM dokonce rozpuštěna a její majetek byl zabaven. (Liga lesní moudrosti, 2016)

Woodcrafteri se však scházeli i nadále a dle možností vedli děti a mládež v duchu Setonova woodcraftu v rámci povolených sportovních a turistických organizací. Po uvolnění, na konci 60. let, začaly opět vycházet Setonovy knihy a některé z kmenů pomalu rozvíjeli svou činnost. Stěžejními kmeny byl kmen Dakota, nebo například Bílý Wampum. Spolu s dalšími woodcraftery připravovali obnovení LLM, ke kterému vzhledem k událostem v Československu došlo až 2. 6. 1990. Novým náčelníkem byl zvolen Martin Kupka – Logan. (Liga lesní moudrosti, 2016)

Specifikem pražského kmene Bílý Wampum byla důsledná indiánská orientace. Ta se později z velké části zasloužila o vznik euroindiánského hnutí v Československu a silně ovlivnila i zaměření obnovené LLM. (Břečka, 1999)

4 Praktická část

4.1 Subkultura euroindiánů v Čechách

Na začátek je nutné zdůraznit, že euroindiánská hnutí již nebyly zakládány jako volnočasové pedagogické aktivity pro děti. Šlo o menší skupiny nadšenců, později celých rodin. Nebyla zde jednotně nastavená hierarchie, rozdělení podle věku, ani nutnost plnit zkoušky. Každý kmen či skupina si své pravidla nastavovali jednotlivě. (Respondent 2, muž, 46 let)

Přesto, že woodcraft a skauting patří v Čechách k hlavním determinantům vzniku subkultury euroindiánů, nebyli to pouze tyto dvě hnutí, které přinesli inspiraci ke vzniku nového hobby, nového životního stylu.

Velký vliv měla zahraniční literatura a filmy, které se do Čech dostávali v průběhu dvacátého století. Jako nejčastější uváděný příklad jsou například knihy Karla Maye, pro kterého bylo idealistické zobrazení amerických indiánů typické. Podle jeho románů bylo natočeno mnoho filmů, které i přes jisté nepřesnosti sloužili jako předloha amerického indiána. Inspiraci přinesli i básně Longefellowa či tzv. „bufalobilky“, dobrodružné novely Edwarda Judsona. V průběhu historie se do Čech dostávalo mnoho informací skrze literaturu, které často byly zkreslené překlady, či přehnanou idealizací. „Mezi lidmi kolovalo pár knížek a časopisů, pak už zbývalo jen Náprstkovo muzeum a jiná muzea v zahraničí. Sehnat některé konkrétní informace bylo někdy prakticky nemožné, takže spousta věcí, které jsme tenkrát vyráběli, neodpovídalo příliš realitě (vzory, materiály, technika výroby apod.).“ (Respondent 1, žena, 47 let) Postupem času, díky modernizaci a technologickým pokrokům, byly informace čím dál tím přístupnější a snadněji ověřitelné.

Za počátek euroindiánství jako takového u nás se nejčastěji považuje rok 1980, kdy proběhl historicky první sraz skupin, které se věnovaly čistě „indian hobby“ nazvaný „Setkání na Severu“. Toto setkání zorganizovali členové kmenu Severní Šajeni pod vedením Jiřího Sokolíčka a Jiřího Šimberského. Skupiny společně tábořili, předávali si informace a navzájem se inspirovali. Hlavním stmelovacím prvkem byla snaha o dosažení co největší stylovosti, přesnosti, autentičnosti při veškerých aktivitách. Morální hodnoty, způsob života i lpění na osobní svobodě původních obyvatel Ameriky bylo v dobách socialismu velkou inspirací mnoha lidí při hledání jejich vlastní svobody. Snažili se o život ve štěrnosti, poctivosti, malebnosti a dobrých vztahů nejen v rámci vytvořených kmenů a při

„indiánských“ aktivitách, ale i v běžném životě. Důležitý je také důraz na skromnost jako alternativa k dnešní konzumní společnosti. (Křístek a Škvára, 2017)

Dalším zlomovým bodem bylo založení již zmíněného kmene Bílý wampum, které proběhlo také v roce 1980. Tento kmen, pod vedením Daniela Hoffmana, byl jedním z oddílů Ligy lesní moudrosti. Později udával směr a rychlost ve vývoji celé euroindiánské subkultury. Přes celý rok pořádali táboření, vyráběli věci starými technikami a přejímali mnoho zvyků, filozofických principů a životních postojů severoamerických indiánů. (Křístek a Škvára, 2017)

Pád komunistického režimu v roce 1989 otevřel brány do světa a přinesl spoustu nových možností pro nová i stávající hnutí. Část československých nadšenců do indiánské kultury vytvořila ve spolupráci s celosvětovou organizací se sídlem v USA Westerners International její odnož u nás – Indian Corral Westerners International (ICWI). Hlavními činnostmi IC je pořádání táboření po vzoru severoamerických indiánských etnik, tanečních a hudebních slavností zvané powwow a různých vzdělávacích workshopů. (Respondent 1, žena, 47 let) Všechny tyto činnosti jsou blíže popsány v následujících kapitolách. Tento spolek aktivně používá termín „euroindiáni“ pro označení svých členů (i členů jiných organizací a kmenů).

Dalším z později založených kmenů byl například brněnský euroindiánský kmen Tipi Wanži. Vzorem pro jeho členy byli préríjní indiáni a jejich životní styl v „předrezervačním“ období.

Ne všichni euroindiáni však se začleněním do oficiálních organizací souhlasili, a proto si zachovali svou nezávislost. Nelíbily se jim také často různé praktiky a vztahy co v těchto organizacích vznikaly. Čeští euroindiáni začali prodávat své výrobky do zahraničí, především do Německa a USA. Dosáhli a stále dosahují velkého uznání a úspěchu, ovšem tento styl vykonávání indiánského života kvůli obchodu byl v rozporu s hodnotami mnoha již bývalých členů ICWI. V 90. letech z Corralu dokonce odešel jeden ze zakládajících kmenů Hayčá Tiošpaye. Do dnes existují euroindiánské kmeny a konají se akce i mimo spolek Indian Corral, například Táboření na západě. (Telenská, 2012)

4.1.1 **Indian Corral**

Indian Corral Westerners International (ICWI) byl založen jako občanské sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů v roce 1990 a je spolkem ve smyslu zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. Je zaregistrován jako řádný corral u WI Oklahoma a sídlo

má v Praze. Skládá se z Valné hromady, Náčelníka, Rady, hospodáře a revizní komise. (Stanovy Indian Corralu W.I. z.s., 2014)

Valná hromada, nejvyšší orgán ICWI, je svolávána Radou alespoň jednou do roka a je řízena Náčelníkem, nebo jím určeným zástupcem – členem Rady. Sdružuje všechny členy spolku, kteří společně mohou hlasovat a rozhodovat o zásadních otázkách týkajících se spolku. Zejména se rozhoduje o přijímání a změně stanov. Také se zde volí Náčelník, jeho zástupce, hospodář a další členové Rady, udělují se výhody a čestná členství a schvaluje se výše členských příspěvků. Usnášeníschopná je tehdy, když je přítomna minimálně 1/3 všech členů a k přijetí usnesení je potřeba souhlas nadpoloviční většiny přítomných. Každý člen má jeden hlas a v případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas Náčelníka, popřípadě osoby řídící Valnou hromadu. (Stanovy Indian Corralu W.I. z.s., 2014)

Náčelník je oficiálním představitelem ICWI. Volí ho Valná hromada za již uvedených podmínek a za svou činnost odpovídá jak Valné hromadě, tak Radě. Náčelníkem se může stát pouze člen ICWI a tato funkce není slučitelná s členstvím v revizní komisi nebo s funkcí hospodáře. Funkční období Náčelníka jsou dva roky a v současné době je jím Bohuslav Škvára (Aki). (Stanovy Indian Corralu W.I. z.s., 2014)

Rada je statutárním orgánem ICWI a řídí činnost spolku v období mezi Valnými hromadami. Momentálně ji tvoří Náčelník – Bohuslav Škvára (Aki), hospodářka Karolína Majerová a členové rady Martin Synák (Sapazi), Roman Konečný (Makhumidy, Kony) a Andrea Obrovská (Ajča). Rada je usnášeníschopná, jsou-li přítomni alespoň 3 její členové. Rozhoduje usnesením, ke kterému je třeba, stejně jako v případě Valné hromady, souhlas nadpoloviční většiny přítomných. Radu svolává Náčelník, a to nejméně jednou za tři měsíce. Vydává směrnice pro jednotlivé akce pořádané ICWI, například Táborev řád, podává Valné hromadě návrhy kandidátů na pozici Náčelníka, stanovuje termín splatnosti členských příspěvků, připravuje plán činností na následující období, organizuje táboření a další společenské akce a zajišťuje šíření informací a zpráv mezi členy ICWI. Členství v Radě se vylučuje s členstvím v revizní komisi. (Stanovy Indian Corralu W.I. z.s., 2014)

Hospodář je správcem majetku spolku a odpovídá za správnost hospodaření. Zejména odpovídá za hospodaření s finančními prostředky na účtu ICWI, zapisování a vymazávání členů v seznamu ICWI, vybírání členských příspěvků a další finanční operace a jejich soulad s platnými právními předpisy. Za svou činnost odpovídá Radě a revizní komisi a jednou ročně jim předkládá zprávu o hospodaření. (Stanovy Indian Corralu W.I. z.s., 2014)

Revizní komisi tvoří tři členové a zastává v organizaci kontrolní orgán. Volení a odvolávání jsou Valnou hromadou a jejich funkční období je dva roky. Členem revizní komise může být pouze člen ICWI. (Stanovy Indian Corralu W.I. z.s., 2014)

Členem ICWI se může stát každý občan České republiky starší 15 let, který souhlasí s jeho stanovami a účelem. Stačí podat přihlášku, u osob mladších 18 let se souhlasem zákonného zástupce, a zaplatit členské příspěvky na daný kalendářní rok. Na rok 2020 byl členský poplatek stanoven ve výši 500 Kč s možností využití výhodného tzv. rodinného příspěvku pro páry spolu žijící, či rodiče s dětmi do 18 let ve výši 600 Kč. (Indian Corral, 2019) Člen je zavázán aktivně pracovat v rámci organizace a dodržovat při tom stanovy, předpisy a ustanovení orgánů ICWI. (Stanovy Indian Corralu W.I. z.s., 2014)

Indian Corral Westerners International sdružuje zájemce o historii indiánských kultur, a jeho účelem je umožnit členům jejich bližší poznání. Zaměřuje se také na získávání a šíření informací o způsobu života amerických indiánů, jejich duchovní i materiální kultuře. Spolupracuje s českými i zahraničními institucemi, či zájmovými skupinami, v rámci svého zaměření. Mimo jiné také dbá na šetrný přístup k životnímu prostředí a ohleduplné chování v přírodě, ke kterému se snaží vést své členy. Tyto zásady jsou více popsány například v Táborovém řádu níže. (Stanovy Indian Corralu W.I. z.s., 2014) Mezi hlavní činnosti spolku Indian Corral Westerners International patří pořádání táboření ve „starém stylu“ na pronajatých loukách, organizování vzdělávacích a společenských akcí zaměřených na historii i současnost amerických indiánů, pořádání volnočasových aktivit pro děti a mládež, vydavatelská a překladatelská činnost a poskytování knihovnických služeb.

4.1.2 Poselství světa v kruhu

Jednou z vydávaných tiskovin, kterou nelze opomenout je časopis s názvem Poselství světa v kruhu. Časopis tohoto typu vychází již od osmdesátých let minulého století. V devadesátých letech byl veřejně distribuován a vydáván ve spolupráci s kmenem Bílý Wampum pod názvem Indian Hobby Courier. Z důvodů špatného hospodaření vydavatele došlo v roce 1993 ke krachu a vydávání časopisu muselo být pozastaveno. Redakční rada však s obnovením časopisu dlouho neváhala a v již v o necelý rok později vyšlo první číslo plně navazujícího časopisu s názvem Euroindian magazin. Vydávání se ujal Ivan Vydra (Jelen), který ve své práci pokračoval i po roce 1995, kdy se původní redakční rada rozpadla a osud časopisu záležel pouze na něm. Na podzim téhož roku změnil formát časopisu z A4 na A5, a i jeho název na současný – Poselství světa v kruhu. Stabilita vydávání bohužel velmi

pokulhávala. Chyběli pravidelní předplatitelé i přispěvatelé. V roce 2001 se Jelen rozhodl, již naprosto vyčerpán, předat psaní časopisu do rukou kohokoli, kdo o něj bude mít zájem. V tuto chvíli zakročil spolek Indian Corral a společnými silami vytvořili novou redakční radu, která postupem času vrátila časopisu původní podobu formátu A4 a starala se o obsah a kvalitu nových rubrik. Psali o tom, co se událo a co se bude dít mezi euroindiány v Čechách a na Slovensku, kriticky informovali o nové literatuře, o situaci současných severoamerických indiánů a vysvětlovali čtenáři, jak vyrábět indiánské předměty a oděv. V roce 2014 Jelen z časopisu nadobro odchází a vzdává se jeho vydávání. K tomu opět přistoupili členové ze „středu“ Indian Corralu a namísto podpory se rozhodli vydávání převzít úplně. O rok později vychází první, nulté, vydání časopisu Poselství světa kruhu jako nepravidelný čtvrtletník pod vedením Petra Majera. Distribuce a propagace se ujala Kateřina Hamplová (Ketty, Malá vrána) a Tomáš Zvědělík (Hohé), který se současně podílí i na grafickém zpracování a ilustracích. (Škvára, 2019)

Časopis slouží pro všechny euroindiány a příznivce kultury severoamerických indiánů. Přesto, že vychází pod vedením spolku Indian Corral, jeho odebírání není podmíněno členstvím. Volně k zakoupení, bez předplatného, bývá i na některých veřejných akcích Indian Corralu, například na Powwow.

4.1.3 **Powwow**

Termín „powwow“ označuje shromáždění nejrůznějších (indiánských) kultur, kde si skrze hudbu a tanec národy udržují svou identitu, historii a hodnoty. Ke vzniku této taneční slavnosti se pojí mnoho teorií. Někteří věří, že powwow má svůj původ u kmenů jižních pláních, zejména pak kmenu Ponka, jiní připisují zásluhy kolonizaci a přesunutí do rezervací spolu s tancem pro veřejnost. (Powwows, 2019)

Jisté však je, že historie tance a hudby je u všech indiánských národů velmi bohatá. Tancem a zpěvem oslavovali život a utužovali vztahy mezi jednotlivými skupinami. Tyto shromáždění se do roku 1830, kdy americká vláda vydala zákon o přesídlení indiánů do rezervací, konali výhradně v rámci jednoho kmene. Vznik rezervací přinesl značnou kulturní výměnu a s ní i potlačení rozdílů mezi jednotlivými indiánskými národy, například i mezi jejich tanečními projevy. V polovině 19. století byly v rámci asimilace nakonec indiánské tance a obřady zakázány. Poté se tato část indiánské kultury jen stěží udržovala. Indiánské sešlosti probíhali nelegálně a za praktikování uvedených kulturních prvků jim hrozilo uvěznění a další tresty. Šťěstí v neštěstí pro ně představoval zájem veřejnosti o jejich kulturu.

Indiáni byli najímáni do různých představení a show, kde mohli (i když často s úpravami) předvádět a praktikovat své umění a tím ho v rámci mezí uchovat. Jednou z nejnámější byla Buffalo Bill's Wild West. Také rozvoj železnice a příchod turistů do rezervací byl podnět pro indiány, aby pro turisty tancovali. Byla to určitá možnost udržení své kultury i přísun peněz. Jedno z prvních mezikmenových powwow proběhlo v USA v roce 1879 a pořádal ho kmen Ponků v Oklahomě. Zúčastnilo se ho mnoho kmenů, jako například Omahové, Vraní indiáni (Crow), Kajowové (Kiowa), Póniové (Pawnee), Šajeni (Cheyenne) a další. Od té doby oblíbenost této slavnosti stoupá a našla si příznivce téměř mezi všemi indiánskými kmeny Severní Ameriky. Sdíleny ovšem nejsou všechny tance a kulturní prvky kmenů, například tance obřadní jsou přístupné pouze některým příslušníkům určitého kmene. (Majerová, 2019)

Každé powwow, i to euroindiánské, začíná tzv. Grand Entry, při kterém do arény postupně nastupují všichni tanečníci za doprovodu bubnů a zpěvu. Každý tanečník je také při vstupu „očistěn“ za pomoci dýmu z bylin s duchovním významem, například šalvějí. Toto očistění provádí vedoucí arény, nebo jeho pomocník. Jako první do arény vchází osoby nesoucí vlajky (vlajkonoši). Bývají to z pravidla veteráni či starší muži, kterým je tímto úkolem věnována velká čest. Nejdříve přichází nositelé kmenové či spolkové standarty ozdobené pery, poté americké (či kanadské) vlaky, kmenové vlajky, vlajky národů, které mají na powwow své zastoupení, vlajky indiánských organizací, a nakonec speciální vlajky powwow. Poté do arény vstupují čestní hosté a hlavní tanečník s hlavní tanečnicí. Po nich teprve přichází zbytek tanečníků, nejdříve mužské taneční kategorie (od nejstarších po nejmodernější styly) a za nimi ženské taneční kategorie. Když jsou všichni v aréně a dohraje hudba, zazní modlitba. K té je vyzývána starší velmi vážená osoba účastnící se konkrétního powwow. Jako příklad lze uvést vzácnou návštěvu několika českých powwow Roberta Soto, místopředsedu texaského kmene Lipan Apache. Po modlitbě se hraje píseň vlajce (Flag Song), skrze kterou je vzdávána pocta standartám a vlajkám při jejich předávání vedoucímu arény a uložení na čestné místo v aréně. Při obou těchto písních je požadováno respektování, nefocení a nenatáčení všemi účastníky i hosty powwow. Každý účastník by měl také po celý čas modlitby i písně vlajce stát a případně sejmout pokrývku hlavy. V průběhu powwow jsou hrány i písně zvané Honor Songs (písně k poctě), nebo Veteran Songs (písně veteránům), které vyjadřují poctu konkrétní osobě, či osobám. U těchto písní platí stejná pravidla jako u písně vlajce a modlitby.

Další rituály, které v průběhu powwow mohou nastat jsou například dekový tanec, uvedení nového tanečníka do arény či sbírání orlích per. Dekový tanec se pořádá v rámci charitativních akcí, projektů, či pro získání financí pro kapely, které přijeli z daleka. Během tohoto tance nesou čtyři tanečníci deku, tančí s ní dokola arény a ostatní tanečníci i diváci do ní mohou vhodit peníze. Uvedení nového tanečníka se nejčastěji týká dětí, které s tancováním začínají, ale není to podmínkou. Do prázdné arény nový tanečník vstupuje spolu s dvěma staršími tanečnickými a k tanci jim většinou hraje píseň k počtě. Poslední zmíněný rituál, sbírání orlích per, je pro účastníky powwow velmi důležitý, jelikož pro severoamerické indiány mají orlí pera duchovní význam. Spadlé pero symbolizuje padlého bojovníka. Pokud tanečníkovi během tance v aréně spadne z oděvu pero, vedoucí arény si k němu stoupne a čeká, než dohraje hudba. Poté se pronese modlitba a obětuje trocha tabáku. Tímto gestem je mu vzdána pocta. (Majerová, 2019)

Nejen při výše uvedených konkrétních písních a rituálech je třeba dodržovat určitá pravidla. Během každého powwow by měl návštěvník dodržovat i následující etiketu (protokol). Níže uvedené body byli zpracované konkrétně pro české powwow jeho organizátory Karolínou Majerovou a Milanem Mrázem (Číkala), ale v podobném znění se pravidla objevují na všech powwow.

1. Buďte dochvilní. Organizátoři dělají vše pro to, aby všechny aktivity začínaly včas a proběhly hladce. Prosím, berte na to ohled.
2. V taneční aréně se vyžaduje vhodné oblečení a chování. Každý, kdo není ochoten dodržovat toto pravidlo, bude požádán vedoucím arény (případně někým jiným z organizačního týmu), aby opustil arénu. (Pokud tancujete, zkuste si obléct taneční oblečení, je to více než vítané. Při powwow jsou ale vyhlášovány i tance pro veřejnost, na které je možno tancovat v jakémkoliv oblečení.)
3. Místa (zpravidla lavičky) v aréně jsou rezervovány pro tanečnický v tanečním oblečení. Pokud si chcete rezervovat místo, dejte si na něj deku, jinak bude považováno za volné.
4. Poslouchejte pozorně moderátora slavnosti. Představuje tance, které přijdou na řadu a oznamuje, pro koho jsou určeny.
5. Respektujte pozici hlavního tanečníka a hlavní tanečnice. Jejich role je opravňující začínat každý tanec. Nezačínajte tančit dříve než tito hlavní tanečníci.

6. Tancujte tak dlouho a s takovou chutí, jak jen můžete. Když netancujete, snažte se být potichu a respektujte taneční arénu.
7. Uvědomte si, že někdo může stát za vámi a nemusí přes vás vidět. Snažte se mu uvolnit místo, stoupnout si stranou nebo si sednout.
8. Prokazujte úctu písni vlajky (Flag Song) a písni k počtě (Honor Song) tím, že během těchto písní stojíte. K tanci se můžete připojit až ti, kterým je projevována úcta, projdou v taneční aréně kolem vás. Jestliže se nepřipojíte, stůjte dál v tichosti, dokud píseň neskončí.
9. Ať tancujete na jakémkoli powwow, respektujte protokol pořádající skupiny.
10. Některé tance mohou tančit jen ti, kteří jsou seznámeni s pravidly, jimiž se tanec řídí, či ti, kteří byli k tanci přizváni. Například na písni veteránů mohou tancovat jen veteráni. Pokud zvyklosti nějakého tance neznáte, pozorujte hlavního tanečníka a uče se od něj, zatímco tanci přihlížíte. Poslouchejte pokyny moderátora slavnosti, vždy řekne instrukce.
11. Píseň vlajky nebo Indiánská národní hymna se zpívá, když americká vlajka stoupá nebo klesá. Prosím, stůjte a sundejte si pokrývky hlavy. Tyto písně nejsou určeny k tanci.
12. Většina powwow není výdělečná. Jsou závislá na sponzorských darech, výdělku z tomboly, dekovém tanci (Blanket Dance) a podobně. Je dobrou zvyklostí dávat dary jako projev úcty. Každý účastník může dát peníze na deku, aby pomohl uhradit náklady na powwow. Podpořte organizátory a kupujte lístky do tomboly.
13. Některé předměty, které mají duchovní význam, by měli nosit jen lidé, kteří jsou toho hodni. Respektujte tradice.
14. Pokud chcete uspořádat rozdávání (Give Away) či věnovat někomu píseň, domluvte se vždy předem s moderátorem slavnosti a kapelou, která vám k tomu bude hrát.
15. Některý buben může být „uzavřen“, což znamená, že na něj hrají jen určití lidé. Pokud se chcete připojit s bubnováním, požádejte vždy hlavního zpěváka dané kapely o svolení.
16. Pokud si nebudete jisti ohledně nějaké činnosti, která se na powwow odehrává, zeptejte se moderátora slavnosti, vedoucího taneční arény či hlavního zpěváka hostitelské kapely. Vždy vám rádi pomohou zodpovědět vaše dotazy.
17. Na powwow není povolen žádný alkohol ani drogy!!!

18. Pokud chcete fotografovat tanečníka, nejdříve se ho zeptejte. Pamatujte na obecnou zdvořilost, pravidla slušnosti a požádejte ho o svolení. Fotografování skupin tanečníků je většinou povoleno, přesto byste se měli nejprve zeptat někoho z organizátorů. Při některých tancích je zakázáno fotografovat či natáčet video. Respektujte to, prosím.

(Majerová, 2019)

Další velmi důležitou součástí powwow jsou taneční soutěže. Tvoří značnou část programu a patří k nejoblíbenějším aktivitám vůbec. Soutěží se v mnoha kategoriích. Začíná se většinou těmi nejmenšími dětmi. V této kategorii se hodnotí spíše udržení rytmu a zvládnutí základních kroků než složité choreografie. Dále přichází kategorie „juniorů“ většinou do patnácti let a kategorie „Golden Age“ pro tanečníky starší šedesáti let. Poté následuje dlouhá škála tanců od tradičních po moderní. Mezi tradičními tanci se objevuje mužský tradiční tanec severního stylu, mužský tanec jižního přímého stylu či ženský tradiční tanec. Moderní tance mají mnoho podob a tanečníci nosí oproti tradičním stylům velmi barevný oděv. Často využívají nevšedních dekorací, malých zrcátek, neonových barevných třásní apod. Návštěvníci mohou shlédnout tzn. Chicken dance (tanec tetřívka), Grass dance (tanec trávy) či ženský Fancy shawl dance (pestrý šálový tanec). Většina powwow pak končí vyhlášením vítězů v jednotlivých kategoriích.

I přes to, že powwow patří k novějším fenoménům v kultuře severoamerických indiánů, získalo si velmi rychle velké obliby, a to nejen u původních obyvatel Ameriky, ale i v Evropě. Powwow se konají v Německu, České republice, Dánsku, Polsku, Anglii, Švédsku, Švýcarsku i v Rusku. Ty ovšem bývají pořádány převážně lidmi, kteří se o severoamerické indiány pouze zajímají a jsou jimi v různých ohledech inspirováni. Evropská powwow sdružují rozličné skupiny lidí, jelikož spojují historii a materiální kulturu s duchovní stránkou indiánské kultury. Každý si zde najde to své. První evropské powwow se konalo v Německu již na přelomu 80. a 90. let a od té doby došlo k velkým změnám a pokrokům. Vzniklo zde mnoho výborných kapel, a i technika evropských tanečníků se neustále zlepšuje. (Majerová, 2019)

Česká powwow se konají, pod záštitou spolku Indian Corral, od roku 1996. První tři ročníky se uskutečnili v malém městu u Plzně, čtvrtý v Mostě a od roku 2000 do roku 2008 se vystřídalo několik pražských hal a tělocvičen. Od roku 2009 se české powwow koná již pravidelně ve sportovní hale v Kladně.

Mnoho zúčastněných euroindiánů popisuje česká powwow téměř jako velké „rodinné“ setkání. Setkání s dlouholetými přáteli, jejich dětmi. Je to čas, kdy si mohou vyměnit své nové postřehy, informace z oblasti indiánské kultury i probrat osobní život. Zároveň projevují svou vášeň skrze tanec a zpěv. Soutěže bývají mnohdy vnímány druhořadně. Část z nich přijíždí na místo setkání o den dříve, či odjíždí o den později, aby si tuto nezaměnitelnou atmosféru dostatečně užili. Názor veřejnosti, lidí mimo tuto komunitu, se často neliší. Při zúčastněném pozorování a následném dotazování vyplynulo, že i lidé účastníci se podobné akce poprvé cítí přátelskou až rodinnou atmosféru.

4.1.4 Táboření

Další aktivita velmi důležitá pro (nejen) české euroindiány je již mnohokrát zmíněné táboření. Táboří se především ve „starém stylu“, přičemž Indian Corral uvádí možnost táboření podle vzoru severoamerických indiánů až do roku 1890. Společné táboření uspořádané spolkem Indian Corral se koná až čtyřikrát ročně. Kratší na jaře, na podzim a v zimě a velké dvoutýdenní táboření v létě. Menší skupinky, či kmeny mimo tento spolek pořádají táboření většinou neoficiálně v průběhu celého roku.

Táboření se obvykle koná na loukách v lesích, ideálně poblíž řeky. Spolek Indian Corral samotný vlastní momentálně dvě louky, které jeho členové i ostatní euroindiáni (za poplatek) využívají k táboření. Jedná se o Rychtářovskou louku a louku s přezdívkou Mastná řeka u Chýlic. (Indian Corral, 2019)

V průběhu táboření se euroindiáni snaží napodobovat život amerických indiánů co nejpřesněji. Staví si týpí, vyrábí oděvy, všemožné nástroje, zbraně, dýmky apod. Indiánskému stylu se snaží přiblížit i co se týče stravování. Každá domácnost, každé týpí obsahuje ohniště, na kterém se připravuje veškerá potrava. Preferovány jsou nezpracované, nejlépe lokální potraviny – brambory, zelenina, maso apod. Běžné jsou však také společné venkovní ohniště, kde se schází a společně vaří i několik rodin najednou, nebo jsou využívány pro oslavy a různé rituály. Oheň se rozdělává třením dřeva, či za použití křesadla. Tuto dovednost se na tábořeních učí děti již od útlého věku. Stejně jako oblíbenou střelbu z luku, hraní lakrosu, nebo hry s názvem shinny (indiánský „hokej“).

Aby si tábor udržel svou atmosféru a autentičnost je nutné dodržovat několik níže uvedených pravidel. Nachází se v táborovém řádu, který v souladu se svými stanovami schválila Rada Indian Corralu.

Táborový řád Indian Corralu (IC)

1. Společných táboření se zúčastňuje každý člen IC na vlastní zodpovědnost, za děti a mladistvé zodpovídají rodiče či jejich zástupce.
2. Každý člen IC je v souladu se stanovami povinen dodržovat ustanovení tohoto Táborového řádu a podřídit se pravidlům v něm uvedeným.
3. Závažná porušení Táborového řádu mohou vést k vyloučení člena v souladu se stanovami.
4. Táboření probíhá ve stylu do roku 1890.
5. Po příjezdu na tábor se každý ohlásí u náčelníka tábora (není podmínkou, aby sheriff IC byl zároveň náčelníkem tábora), za kmeny a skupiny toto může provést jejich náčelník či zástupce. Přítomnost nečlenů IC je možná pouze s garancí některého člena IC, který zodpovídá za chování a dodržování Táborového řádu ze strany nečlena.
6. Každý účastník tábora a každá skupina či kmen dostane přidělené místo pro postavení stanu (stanů). Toto místo po ukončení táboření předá některému z členů táborové policie.
7. Tábor začíná zahájením a končí posledním uvedeným dnem. Při zahájení budou účastníci tábora seznámeni s podmínkami táboření na daném tábořišti, zejména s užíváním pitné vody, hygienickým zázemím, získáváním dřeva ap.
8. Po zahájení tábora je zakázán vjezd vozidel na tábořiště, používání motorových pil v dosahu tábořiště a pohyb osob v civilním oblečení.
9. Vnitřek týpí a jeho zařízení je soukromou věcí každého táborníka, nepřipustné je sušení igelitů a vyndávání nepůvodních předmětů na táborové prostranství.
10. Je zakázáno používat viditelně civilní předměty a oblečení, zejména se jedná o hygienické potřeby, nádoby na vodu, plastové tašky apod. Převlékání při cestách na nákupy bude probíhat v prostoru parkování aut, mimo tábor.
11. Používání fotoaparátů bude maximálně diskrétní.
12. Na místě bude stanoven prostor pro praní a mytí nádobí, pro koupání, pro uskladňování potravin a vykonávání hygienických potřeb. Při praní a mytí je zakázáno používat saponátové přípravky s výjimkou mýdla a zubní pasty.
13. Nakládání s odpady bude stanoveno při zahájení. Obecně platí, že vzniklé odpady si každý odveze zpět do civilizace.

14. Střelné zbraně mohou být drženy a používány pouze v souladu se zákonem o zbraních a vždy tak, aby nedošlo k újmě.
15. Za psy odpovídá bez výhrady majitel, držení psů nesmí způsobit něčí újmu.
16. K dohledu nad dodržováním táborového řádu určí náčelník tábora táborovou policii. Účastníci tábora s ní budou seznámeni při zahájení a členové policie budou označeni. Členové táborové policie jsou během výkonu funkce nedotknutelní.
17. Táborová policie pomáhá i při zabezpečení chodu tábora.
18. Účastníci tábora jsou povinni uposlechnout pokynů členů táborové policie, neuposlechnutí je posuzováno jako vážný přestupek, který může být potrestán až vykázáním z tábora.
19. Porušení tohoto Táborového řádu se bude trestat zejména přidělením pracovních úkolů v obecný prospěch. Závažnější přestupky řeší Rada a mohou mít za následek i vykázání z tábora.

4.2 Vymezení identity českých euroindiánů

Přesné vymezení identity euroindiánů je vzhledem k obsáhlosti pojmu „indiánská kultura“ obtížné. Pro tuto práci byla zvolena základní charakteristika euroindiána, jako osoby věnující se studiu a napodobování kultury severoamerických indiánů, a to především prérijních kmenů před rokem 1890. Při dotazování byly pak nejčastěji uváděny kmeny z oblasti Velkých plání v Severní Americe – Kiowové, Lakotové, Dakotové, Čejeni, Černonožci atd. Výjimkou nebyli ani tzn. lesní indiáni, nejčastěji pak Irokézové. Dalším důležitým bodem je oddělení subkultury euroindiánů od pouhého hobby.

Často nejde o napodobování života indiánů obecně, ale euroindiáni si podle svých preferencí vybírají i konkrétní prvky kultury, vytvářejí se různé specializace. Někdo se zajímá především o oblečení určitého kmene, někdo o hudební nástroje, někdo o výrobu típí atd. „Aktivity jsou ve stylu experimentální archeologie, tedy materiální kultura bez dnešních moderních pomůcek... výrobky jsou pak používány v praxi.“ (Respondent 3, muž, 44 let) Jako vyvrcholení těchto aktivit je pro většinu euroindiánů již zmíněné táboření, či účast na powwow, kde využijí vše, co se naučili a vyrobili za předchozí měsíce, roky.

Někteří euroindiáni však nezůstali pouze u studia literatury a napodobování indiánského života, ale rozhodli se přiblížit kultuře původních obyvatel Ameriky o něco blíže. Jako skvělý příklad lze uvést českého lingvistu a antropologa Jana Ullricha, který několik let pobýval v lakotských rezervacích. Jako samouk se naučil plynule hovořit

lakotsky a začal shromažďovat a digitalizovat materiály pro obnovu a udržení tohoto jazyka. Od roku 2004 je dokonce lingvistickým ředitelem organizace pro revitalizaci lakotštiny Konsorcium lakotského jazyka. (Křížová, 2006)

Další osobou, která přináší inspiraci a mnoho zajímavých informací do komunity českých euroindiánů je Roman Tadič, spisovatel, překladatel a amatérský badatel zabývající se etnologií a historií Šajenů. Spolu se svou ženou sepsal knihu s názvem Tséhóné'ó: Příruční šajenský herbář pro mírně pokročilé, kde čtenáře seznamují se stručnou historií a kulturou kmene Šajenů, a především s významem rostlin v jejich životě.

Z následujících odstavců lze vyčíst, jak široká škála pojetí „indian hobby“ se v Čechách dá nalézt. Kdy je tedy možné (správně) někoho skutečně označit pojmem „euroindián“? Dopovědi respondentů na otázku „Kdo je podle Vás euroindián?“ se často příliš nelišily. „Je to ten, jehož záliba v kultuře Indiánů zabírá podstatnou část jeho volného času. Jeho zájem není pouze teoretický“. (Respondent 5, žena, 42 let) „Pro mě je to člověk, který žije kulturou daného kmene i v každodenním životě, přenáší prvky indiánské kultury do svého života, zabývá se historií, výrobou tradičních předmětů, dobovým tábořením.“ (Respondent 4, muž, 35 let) Jeden z respondentů v dotazníku popsal euroindiána taktéž jako „bělocha neztotožňujícího se s konzumním životem a jinými trendy "moderní doby". Měřítkem úrovně civilizace pro něj není materiálno, ale vztah ke všemu okolo něj. V první řadě je to úcta a pokora.“ Při zohlednění této charakteristiky můžeme euroindiány zařadit mezi zvláštní druh kontrakultury. Členové se vymezují a jsou v rozporu s hlavní kulturou, ale současně jsou inspirováni jinou kulturou a přejímají její prvky.

Zásah do běžného života, každodennosti a ztotožnění se s indiánskou kulturou byly nejčastější determinanty pro oddělení prostého zájmu, hobby a náležitosti do subkultury euroindiánů. Dalším důležitým bodem, který s tímto souvisí je spiritualita a určité hodnoty přejaté z indiánské kultury.

4.2.1 **Spiritualita severoamerických indiánů**

Spiritualita severoamerických indiánů má dlouhou a bohatou historii. Každý kmen má své přesvědčení, božstvo (často neurčitého pohlaví), náboženské rituály a zvyky. Složitost indiánské spirituality se skrývá v tom, že neexistuje žádná konkrétní hierarchie při posuzování božstva nebo svatých, lze také říci, že neexistují žádná zvláštní příkázání. Taktéž není třeba žádná pravidla sepisovat, jelikož „emocionální, symbolický a duchovní obsah komunikovaný mluvenými, zpívanými a uzákoněnými slovy často registruje komunální

porozumění, které nelze redukovat na reprezentativní text. Víra domorodců není statická, vyvíjí se spolu s kmenem ovlivněným místy, kde žijí, a lidmi v komunitě. Aby došlo k porozumění základu nativních duchovních tradic, je nezbytné pochopit, že existuje vesmír a všechny věci jsou jeho jedinečné, nenahraditelné a vzájemně propojené části. To znamená, že člověk není nejdůležitější živou bytostí na Zemi, to může vést k tomu, že tato víra je pro většinu populace vychované na křesťanském základě nepochopitelná. Vztahy mezi místy, rostlinami, zvířaty a lidmi jsou vzájemně závislé a nelze je vnímat samostatně. (Humlová, 2012)

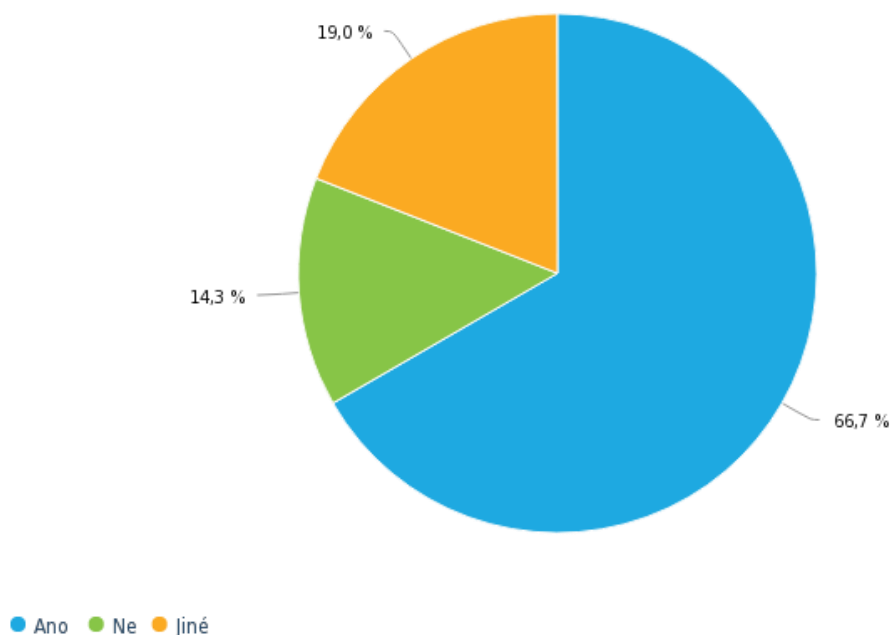
Celiství popis spirituality severoamerických indiánů by byl velmi obtížný a rozsáhlý. Tato práce se tedy zaměří jen na ty prvky, rituály či obřady, které lze nalézt v subkultuře euroindiánů nejčastěji. Některé rituály, které si do své subkultury euroindiáni přejímají již byly zmíněny ve spojitosti s taneční slavností powwow. Náhledy na prováděný dalších rituálů se mezi euroindiány velmi liší, stejně jako hranice vhodnosti přejímání kultury celkově.

„Dřív jsem měla potřebu provádět některé indiánské rituály, dnes už to prožívám tak nějak vnitřně, spontánně. Neodděluji „indiánský“ a běžný život. Na druhou stranu třeba svatbu jsem jako indiánský obřad měla a bylo to pro mne důležité – mezi euroindiánskými přáteli, kteří už se za ta léta stali prakticky druhou rodinou.“ (Respondent 1, žena, 47 let)

Nad autentičností některých obřadů a snahou napodobit život původních obyvatel Ameriky se podivili i skuteční indiáni, kteří několikrát Českou republiku navštívili, aby mohli spatřit české "indiány".“ (Telenská, 2012) Jako příklad lze uvést obřad Potní chýše (lakotsky: Inipi), prováděný nejčastěji na společném táboření, nebo obřad dýmky (individuální, nebo skupinový).

Jedním ze základních pilířů celé subkultury je vztah k přírodě. Konkrétní hodnoty jsou pak velmi subjektivní. „Hodnoty mám já jako člověk, nevnímám jejich „indiánskou“ část. Sdílím s indiány jejich přesvědčení, že „všichni jsme příbuzní“, vnímám zvířata, rostliny i třeba kameny jako živé bytosti“ (Respondent 1, žena, 47 let)

Obrázek 2 Graf 1 – Považujete ekologii a kladný vztah k přírodě za faktory úzce spjaté s euroindiánstvím?

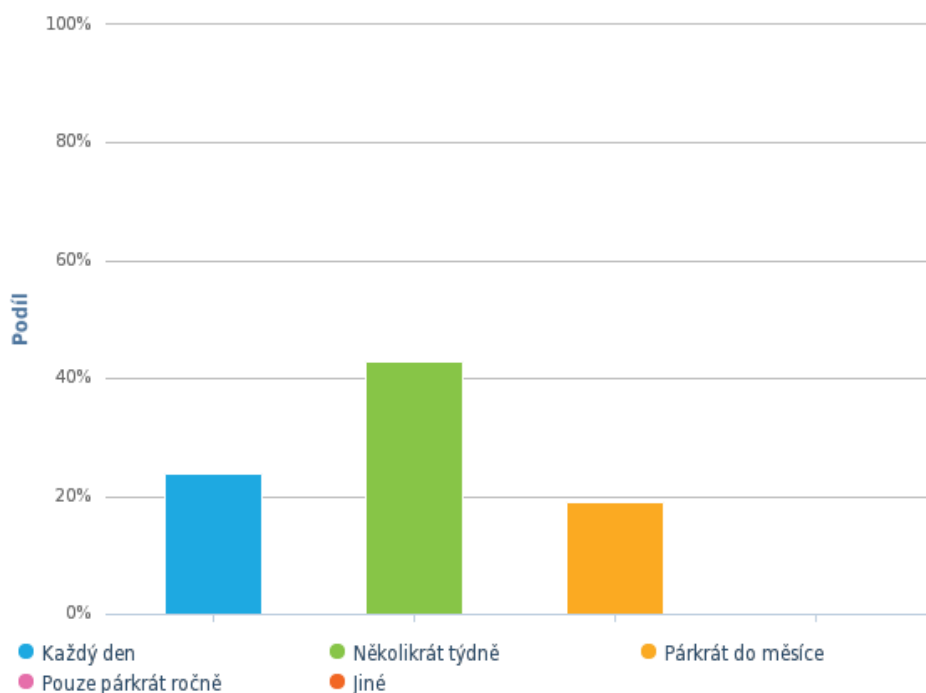
Z grafu vytvořeného z dotazníkového šetření vyplývá důležitost vztahu, kladného vztahu, k přírodě v euroindiánství. Někteří argumentovali proti slovu ekologie. „Určitě si jejich život s úctou k matce zemi a všemu kolem nás spojujeme, ale...“ (Respondent 4, muž, 35 let) Odůvodňovali svou odpověď tím, že indiáni samotní vždy velcí ekologové v historii nebyli. Avšak kladný vztah k přírodě zpochybňován nebyl.

4.3 Život českého euroindiána

V této kapitole lze nalézt odpovědi na výzkumnou otázku „Jak ovlivňuje tato subkultura život jejich členů?“. K pochopení problematiky a nalezení odpovědi bylo zpracováno vyhodnocení dotazníkového šetření, doplněného o rozhovory. Značně nápomocné bylo i zúčastněné pozorování.

Ovlivnění běžného života členů této subkultury bylo sledováno pomocí tří aspektů – ovlivnění každodennosti, čas věnovaný aktivitám spojených s euroindiánstvím a participace rodiny.

Obrázek 3 Graf 2 – Jak často se věnujete svému zájmu? Jak často přijdete do styku s indiánskou tematikou?

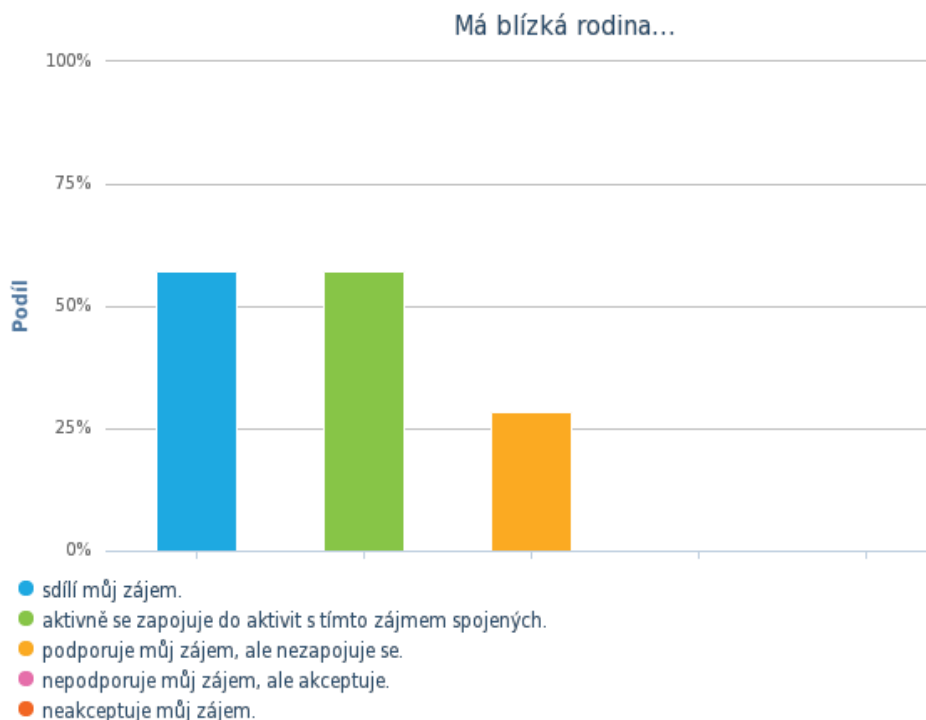

Výsledky zobrazené v grafu naznačují silné ovlivnění běžného života u respondentů. Při bližším dotazování byly uváděny převážně dvě stěžejní aktivity – táboření a powwow. Obě tyto aktivity vyžadují přípravy (oděvů, předmětů), kterým se euroindiáni věnují po celý rok. Nutné je také zmínit osoby věnující se výrobě indiánských předmětů na zakázku apod. V tomto případě je vynaložený čas přirozeně delší. Další, méně častěji uváděnou aktivitou bylo sledování aktuálního dění v indiánských komunitách v USA, nebo provádění individuálních obřadů (např. zmíněný obřad dýmky). V mnoha případech euroindiáni připisovali důležitost spíše pocitovému vnímání.

„Fyzicky, vzhledem k časové vytíženosti se euroindiánství věnuju když na to vyjde vhodná chvílka. V myšlenkách vesměs denně.“ (Respondent 4, muž, 46 let)

Další otázka se týkala ovlivnění každodennosti a rodinného života. V otevřených odpovědích dotazníku se objevovalo mnoho pozitiv. Nejčastěji pak více času stráveného v přírodě s milovanými lidmi a nevšední zážitky. Respondenti uváděli také jak je přejímání indiánské kultury učí tolerance a vážení si jednoduchosti.

Obrázek 4 Graf 3 – Participace rodiny

Při odpovědi bylo možné zvolit více variant, nejčastější byla kombinace prvních dvou. Při zohlednění informací ze zúčastněného pozorování lze subkulturu nazvat z velké části rodinnou. „Všechny moje děti s námi jezdily tábořit, takže zažily ten pro mne úžasný, prostý život v týpí... Vyzkoušely si rozdělávání ohně, nocování v přírodě, mytí v potoce. Zažili jsme i povodně a jiné nepříjemnosti, což je podle mě také důležité si prožít. Na táborech je také parta dětí různého věku, takže se tam mohly vyřádit v přirozeném prostředí a zažít věci, které v běžném životě zažít nemohou. Nikdy jsem je ale nenutila v mém „hobby“ pokračovat, když dospěly a řekly, že už s námi jezdit nechtějí, nenutila jsem je. Každý má svou cestu. Indiáni své děti milují a respektují, a to já taky“, uvedla první respondentka při rozhovoru. Soudržnost rodin, kmenů je pro euroindiány a původní obyvatele Ameriky společným bodem zájmu.

4.4 Otevřenost subkultury euroindiánů

Posledním bodem výzkumu byla otevřenost/uzavřenost skupiny. Tato problematika byla zkoumána převážně skrze dotazníkové šetření, doplněné o zúčastněné pozorování.

Na škále od 1-5 (1 = velmi uzavřená skupina, 5 = velmi otevřená skupina) bylo nejčastěji voleno číslo 4. Respondenti, samotní členové subkultury, považují svou komunitu za otevřenou. „V dnešní době se organizace snaží co nejvíce se otevřít každému, kdo má zájem a může do ní něco přinést. Snaží se pomoci nováčkům a radit jim, jak co udělat.“ (Respondent 3, muž, 44 let) Organizace se nebrání přijímání nových členů. Jeden z největších spolků euroindiánů, Indian Corral, dokonce pořádá tzv. Táboření na nečisto, kde se noví zájemci mohou dozvědět vše potřebné k tomu, jak se plně zapojit do aktivit spojených s euroindiánstvím. V roce 2019 proběhl třetí ročník na tábořišti „Mastná řeka“ v západních Čechách. Hlavním bodem programu jsou teoretické i praktické přednášky, hobby poradna a dílny. Na závěr je možné se zúčastnit i „válečné výpravy“. Účastníci se naučí základy výroby a stavby indiánských obydlí, výroby oděvů a dalších předmětů. (Indian Corral, 2019) Základní vybavení a znalosti jsou poté vyžadovány při účasti na oficiálních tábořeních. Další stěžejní akce, powwow, je na rozdíl od táboření plně přístupná široké veřejnosti.

Kritika chyb a neznalosti, či rivalita se v této komunitě vyskytuje minimálně. Ovšem jak uvedl respondent v rozhovoru: „V každé komunitě dochází k diskuzím a podobně. Je to i v tom, jak jednotliví lidé vnímají věci a jak jsou do toho zažraní, jak se říká.“ (Respondent 2, muž, 46 let)

5 Diskuse

Subkultura euroindiánů v Čechách vznikala na konci 20. století. Mladí junáci, trempové, a nejen oni, hledali smysluplné využití svého volného času. Velkým vzorem se pro ně stali původní obyvatelé Ameriky. Obdivovali jejich vztah k přírodě, dovednosti a jednoduchost života. Informace přicházeli z několika zdrojů – literatury, filmů a v neposlední řadě skrze sdružení Ligy lesní moudrosti (woodcraftu) a dalších.

Okolo roku 1980 začali vznikat organizované skupiny osob, kmeny, které se o kulturu severoamerických indiánů nezajímali pouze teoreticky, ale začali přejímat prvky jejich kultury a napodobovat jejich způsob života. V dnešní době funguje několik euroindiánských kmenů. Největším z nich je již mnohokrát zmíněný Indian Corral, který organizuje mnoho akcí pro své členy i veřejnost v průběhu celého roku.

Jako téměř každá subkultura je i tato velmi různorodá a pojetí „euroindiánství“ není vždy jednoznačné. Termínem „euroindián“ je nejčastěji označován nejčastěji člověk, který se ve svém volném čase věnuje studiu a napodobování kultury severoamerických indiánů. Z výzkumů však vyplynula i důležitost ovlivnění každodennosti, přijetí některých hodnot (vážení si jednoduchosti, tolerance) a pozitivní vztah k přírodě. Euroindiáni se částečně také vymezují vůči hlavní, mainstreamové, společnosti a kultuře. Neztotožňují se s moderní konzumní společností. Vzhledem k těmto faktorům, by se subkultura euroindiánů dala charakterizovat taktéž jako zvláštní druh kontrakultury. Členové se vymezují proti hlavní kultuře, která je obklopuje, ale zároveň přijímají prvky kultury cizí. Dalším velmi důležitým prvkem je participace rodiny. Více než 90 % respondentů uvedlo, že se veškerých aktivit účastní spolu s rodinou, která sdílí jejich zájem. Euroindiánství přináší mnoho nevšedních zážitků a dává prostor pro dospělé i děti k tomu, aby se naučili vážit přírody a ohleduplně využívat její zdroje.

Mezi nejčastější společné aktivity euroindiánů patří táboření a powwow. Tyto akce vyžadují však přípravu, které se většina euroindiáni věnuje po čas celého roku. Ať už jde o studium indiánské kultury, či výrobu oděvu a dalších potřebných předmětů.

Současná komunita euroindiánů je velmi otevřená a nebrání se přijímání nových členů. Naopak se snaží pomoci novým zájemcům proniknout do světa indiánské kultury. Spolek Indian Corral pořádá například tzv. Táboření na načisto, nebo veřejné taneční slavnosti powwow.

6 Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo vymezit identitu českých euroindiánů a zjistit, jak je jejich život ovlivněn touto subkulturou. Pro pochopení problematiky bylo důležité nejprve popsat historii euroindiánů v Čechách i ve světě a zjistit, z čeho a jakým způsobem subkultura euroindiánů vznikla.

Představeny byly především hnutí woodcraft a skauting. Mnoho zdrojů uvádí právě tyto hnutí, spolu s literaturou a filmy, jako hlavní zdroje informací a inspirace pro utvoření prvních euroindiánských kmenů a organizací. Výzkum potvrdil důležitost hnutí, avšak většina respondentů uvedla na prvním místě jako zdroj spíše zahraniční literaturu či členy rodiny a přátele.

Jedním z nejdůležitějších euroindiánských spolků je Indian Corral. Sdružuje zájemce o kulturu severoamerických indiánů a představuje ji i široké veřejnosti. Pořádá také dvě, v práci blíže popsané, stěžejní akce – táboření a powwow, na kterých bylo v roce 2019 provedeno zúčastněné pozorování a tři nestandardizované rozhovory. Získána zde byla značná část informací pro zodpovězení výzkumných otázek.

Pro rozhovory byli vybíráni respondenti, kteří se věnují indiánské kultuře a pohybují se v této subkulturě již několik let. Kritériem při výběru respondentů dotazníku byl zájem o kulturu severoamerických indiánů a provozování aktivit spojených s euroindiánstvím. Mezi tyto aktivity patří například zmiňované táboření a powwow. Přestože všichni respondenti uvedli, že sami sebe označují jako euroindiána/ku, nelze jejich odpovědi a postoje generalizovat. Existuje široká škála pojetí euroindiánství a jeho vyjadřování. Cílem výzkumu bylo tedy najít společné, opakující se motivy.

Výzkum ukázal, že hlavním determinantem pro oddělení prostého zájmu a náležitosti do subkultury euroindiánů je především ovlivnění každodennosti a přejímání kulturních prvků a hodnot z kultury původních obyvatel Ameriky do svého běžného života. Zájem euroindiánů není pouze teoretický. Nejopakovanějším motivem byl pak kladný vztah k přírodě a všemu živému kolem nás. Uváděno bylo také mnoho pozitiv jako úcta, pokora a vážení si jednoduchosti. Důležitá je i soudržnost rodiny, kmene, která je snadno pozorovatelná při společném setkávání euroindiánů.

7 Seznam použitých zdrojů

ANDERSON, H. Allen. *Náčelník: Ernest Thompson Seton a mizející Západ*. Praha: Václav Vávra, 2012. ISBN 978-80-904543-0-9.

Archeologie na dosah [online]. Národní muzeum: ©2012-2020 [cit. 27.1.2020]. Dostupné z: <https://www.archeologienadosah.cz/search/site/experiment%C3%83%C2%A1ln%C3%83%C2%AD%20archeologie/>.

BARKER, Chris. *Slovník kulturních studií*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-099-2.

BŘEČKA, Bruno. *Kronika čs. skautského hnutí do roku 1990*. Rozš. vyd. Brno: Junák, 1999. ISBN 80-238-5564-6.

ET Seton Institute. *Seton and the Boys Scouts*. [online]. 5.5.2019 [cit. 28.1.2020]. Dostupné z: <http://etsetoninstitute.org/influence-felt-around-the-world/seton-and-the-boy-scouts/>.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0219-6.

HUMLOVÁ, Eva. *The clash of religions, beliefs and spirituality in Native American culture*. Brno, 2012. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta.

Indian Corral Westerners International z.s. *Členství*. [online]. 10.8.2019 [cit. 30.1.2020]. Dostupné z: <http://indiancorral.cz/o-spolku/clenstvi/>.

Indian Corral Westerners International z.s. *Táboření Nanečisto 3*. [online]. 10.8.2019 [cit. 30.1.2020]. Dostupné z: <http://indiancorral.cz/akce/taboreni-na-necisto-3/>.

Indian Corral Westerners International z.s. *Využití tábořišť*. [online]. 10.8.2019 [cit. 30.1.2020]. Dostupné z: <http://indiancorral.cz/o-spolku/vyuziti-taborist/>.

JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Rozš. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-717-8535-0.

KOKAISL, Petr. *Základy antropologie*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1722-2.

KONEČNÁ, Hana. *Tvoření přezdivek a hypokoristik ve Woodcraftu*. Praha, 2009. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta.

KOŠTÁK, Marek. „Můžeš koně dovést až k prameni, ale napít se musí sám“. In: *Indiancorral.cz* [online]. 10.8.2019 [cit. 27.1.2020]. Dostupné z: <http://indiancorral.cz/home/muzes-kone-dovest-az-k-prameni-ale-napit-se-musi-sam/>.

KOŽÍŠEK, František. *Seton v Praze*. 2., upr. vyd. Praha: Lesní liga moudrosti, 2006. ISBN 80-900223-6-7.

KŘÍSTEK, Jan a ŠKVÁRA, Bohuslav. Češi a indiáni, stručná historie indian hobby v Československu a v Čechách. In: *Woodcraft.cz* [online]. 21.9.2017 [cit. 30.1.2020]. Dostupné z: http://www.woodcraft.cz/index.php?right=historie_indianiVcs&lan=cs.

KŘÍŽOVÁ, Markéta. *Mluvte lakotsky! Dějiny a současnost: Blízko Little Big Hornu*. Praha: Triangl, 2006, (3).

KUPKA, Martin. *Odkaz Černého vlka: sborník referátů ze semináře ke 150. výročí narození Ernesta Thompsona Setona : Praha, 17. listopadu 2010*. Praha: Avalon, 2010. ISBN 978-80-254-9048-8.

Liga lesní moudrosti. *Československý woodcraft* [online]. x.10.2016 [cit. 29.1.2020]. Dostupné z: https://www.woodcraft.cz/index.php?right=historie_cswoodcraft&lan=cs.

Liga lesní moudrosti. *Woodcrafterský zákon* [online]. 21.9.2017 [cit. 28.1.2020]. Dostupné z: https://www.woodcraft.cz/index.php?right=filozofie_4zakon&lan=cs#rozsirena.

LYNCH, Patricia Ann. *Native American mythology A to Z*. 2nd ed. New York, NY: Chelsea House Publishers, 2010. ISBN 978-160-4138-948.

MAJEROVÁ, Karolína. Historie, vývoj a popis slavnosti powwow. In: *Powwow.cz* [online]. 27.7.2019 [cit. 4.2.2020]. Dostupné z: http://powwow.cz/vice_o_powwow/#sdfootnote8sym.

MAJEROVÁ, Věra a Emerich MAJER. *Kvalitativní metody v sociologii venkova a zemědělství*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta ve vydavatelství Credit, 2005. ISBN 80-213-0507-X.

MALINA, Jaroslav. *Antropologický slovník, aneb, Co by mohl o člověku vědět každý člověk: (s přihlédnutím k dějinám literatury a umění)*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, c2009. ISBN 978-80-7204-560-0.

OPATRŇÝ, Josef. *Velká siouxska válka*. Praha: Epoque, c2005. Polozapomenuté války. ISBN 80-863-2876-7.

PECHA, Libor. *Woodcraft: lesní moudrost a lesní bratrstvo*. V Olomouci: Votobia, 1999. ISBN 80-719-8353-5.

PECL, Václav. *Fenomén oživené historie (na příkladu českých a moravských euroindiánů a jejich shromáždění na akcích pow wow)*. Praha, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta.

PORSCH, Josef a kol. *Kmenové zřízení: lesní moudrost a lesní bratrstvo*. Praha: Liga lesní moudrosti – The Woodcraft League, 2011. Les (Liga lesní moudrosti). ISBN 978-80-904567-0-9.

Powwows. *What is a Pow Wow?* [online]. 20.9.2019 [cit. 2.2.2020]. Dostupné z: <https://www.powwows.com/main/native-american-pow-wow/>.

PUNCH, Keith. *Základy kvantitativního šetření*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-381-9.

SETON, Ernest Thompson. *Cesta životem a přírodou*. Praha: Orbis, 1977. ISBN 11-088-77.

SETON, Ernest Thompson. *Dva divoši: o dobrodružstvích dvou chlapců, kteří žili jako Indiáni a o tom, co všechno se naučili*. 5. vyd. Praha: Albatros, 1983. ISBN 13-744-88 14/54.

SETON, Ernst Thompson. *Kniha lesní moudrosti*. Praha: Olympia, 1970. ISBN 27-058-70.

SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7.

Stanovy Indian Corralu W.I. z.s. In: *Justice.cz* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti České republiky, ©2012 [cit. 4.2.2020]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=47084154&subjektId=744554&spis=329787>.

STUDENOVSKÝ, Tomáš. *Rebel s hlavou v oblacích: Miloš Seifert (1887-1941): život a dílo*. Praha: Liga lesní moudrosti, 2017. ISBN 978-80-904567-9-2.

Svitek březové kůry: kniha orlích per a mistrovství. 3. nově zpracované, upravené vydání. Praha: Liga lesní moudrosti, 2013. Les (Liga lesní moudrosti). ISBN 978-80-904567-3-0.

ŠKVÁRA, Bohuslav. Poselství světa v kruhu – historie. In: *Indiancorral.cz* [online]. 10.8.2019 [cit. 2.2.2020]. Dostupné z: <http://indiancorral.cz/poselstvi-sveta-v-kruhu-historie/>.

TELENSKÁ, Jana. *Euroindiáni: Modely způsobu života*. Praha, 2012. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií.

The Woodcraft. *Děti Živěny (Beroun)* [online]. 9.11.2017 [cit. 29.1.2020]. Dostupné z: [https://www.thewoodcraft.org/wiki/index.php/D%C4%9Bti_%C5%BDiv%C4%9Bny_\(Beroun\)](https://www.thewoodcraft.org/wiki/index.php/D%C4%9Bti_%C5%BDiv%C4%9Bny_(Beroun)).

8 Přílohy

Příloha A – Otázky polostandardizovaného rozhovoru

1. Kdo je podle Vás euroindián?
2. Víte, kdy a jak vzniklo toto označení, tato subkultura?
3. Označil/a byste sám/a sebe jako euroindiána/ku?
4. Spojujete s euroindiánstvím i určitou spiritualitu, víru, či určité hodnoty?
5. Ovlivňují tyto hodnoty Vaši každodennost?
6. Jak často přijdete do styku s indiánskou tématikou?
7. Jakým aktivitám se věnujete?
8. Zapojuje se Vaše rodina do aktivit spojených s euroindiánstvím? Sdílí Vás zájem?
9. Pociťujete tlak, kritiku chyb a neznalosti, či rivalitu uvnitř této komunity?

Příloha B – Otázky polostandardizovaného dotazníku

1. Zajímáte se o kulturu severoamerických indiánů?
2. Konkrétně se zajímám o... (oblast, kmen, aktivity) – *otevřená otázka*
3. Díky čemu jste se poprvé dozvěděl/a o indiánské kultuře?
4. Kdo je podle Vás euroindián? – *otevřená otázka*
5. Považujete ekologie a kladný vztah k přírodě za faktory úzce spjaté s euroindiánstvím?
6. Označil/a byste se jako euroindián/ka?
7. Má blízká rodina... (výběr z 6 odpovědí)
8. Jak často se věnujete svému zájmu? Jak často přijdete do styku s indiánskou tématikou?
9. Jakých (euroindiánských) akcí se účastníte? (popř. jak pravidelně) – *otevřená otázka*
10. Ovlivňuje Vás zájem Vás rodinný život? Pokud ano, jak? – *otevřená otázka*
11. Je podle Vás komunita euroindiánů otevřená, či uzavřená?
12. Jsou členové komunity ochotni sledovat přijímat nové?
13. Jsou podle Vás akce euroindiánů přístupné a otevřené novým zájemcům?
14. Pociťujete tlak, kritiku chyb a neznalosti, či rivalitu uvnitř této komunity? – *otevřená otázka*